

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra výtvarné výchovy

Bakalářská práce

GRAFICKÁ ÚPRAVA KNIHY S ILUSTRACEMI PRO DĚTI

Kateřina Sehnálková

Olomouc 2024

Vedoucí práce: akad. soch. Tomáš Chorý, ArtD.

Anotace

Jméno a příjmení:	Kateřina Sehnálková
Katedra:	KVV – Katedra výtvarné výchovy
Vedoucí práce:	akad. soch. Tomáš Chorý, ArtD.
Rok obhajoby:	2024

Název práce:	Grafická úprava knihy s ilustracemi pro děti
Název v angličtině:	Book graphic design with illustrations for children
Zvolený typ práce:	Bakalářská
Anotace práce:	Bakalářská práce se v teoretické části zabývá charakteristickou, rozdělením a rešerší literatury pro děti a mládež, konkrétně pak literaturou pro dospívající čtenáře. V praktické části objasňuje důvod vzniku autorské knihy a předkládá první vize a návrhy textu i ilustrací. Zabývá se grafickou úpravou knihy a její realizací, kde přikládá fotodokumentaci její výsledné podoby.
Klíčová slova:	Knihy, grafická úprava, dospívající, autorská kniha
Anotace v angličtině:	In the theoretical part, the bachelor thesis deals with the characteristic, division and research of literature for children and youth, specifically literature for adolescent readers. In the practical part, it explains the reason for the creation of the author's book and presents the first visions and proposals for the text and illustrations. It deals with the graphic design of the book and its realisation, where it includes photo documentation of its final form.
Klíčová slova v angličtině	Book, graphic design, teenagers, author's book
Přílohy vázané v práci:	Obrazová příloha
Rozsah práce:	67
Jazyk práce:	Český jazyk

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že tato práce je mým původním dílem, vypracovala jsem ji samostatně pod vedením vedoucího práce a s použitím literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou všechny citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury.

V Olomouci dne 17. 4. 2024

Kateřina Sehnálková

Poděkování

Tímto chci poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce akad. soch. Tomáši Chorému, ArtD. za vstřícnou pomoc a rady při tvorbě této práce. Dále děkuji Mgr. Markétě Svobodové Ph.D. za cenné připomínky k textové části mé knihy. V neposlední řadě také děkuji mým přátelům za jejich podporu a zpětnou vazbu ke knize.

Obsah

ÚVOD	9
1 KNIHA V DNEŠNÍM SVĚTĚ	10
2 KNIHY PRO DĚTI A MLÁDEŽ	11
2.1 CHARAKTERISTIKA LITERATURY PRO DOSPÍVAJÍCÍ.....	11
2.2 YOUNG ADULT LITERATURA	12
2.3 ROZDĚLENÍ LITERATURY PRO DĚTI A MLÁDEŽ	13
2.4 SOUČASNÁ LITERATURA PRO DĚTI A MLÁDEŽ	13
2.4.1 NAKLADATELSTVÍ	13
2.4.2 OCENĚNÍ.....	14
2.4.3 SOUČASNÍ ČEŠTÍ SPISOVATELÉ PRO DOSPÍVAJÍCÍ A JEJICH DÍLA	15
2.5 VYBRANÉ KNIHY PRO DOSPÍVAJÍCÍ ČTENÁŘE.....	23
2.5.1 Rekrut 244	23
2.5.2 Heartstopper.....	27
2.5.3 The Boy, the Mole, the Fox and the Horse.....	32
3 ZAČÁTKY TVORBY	37
3.1 VIZE	37
3.2 INSPIRACE K ILUSTRACÍM A TEXTU	38
3.2.1 Text.....	38
3.2.2 Ilustrace	38
3.3 PRVNÍ NÁVRHY A POSTUP PRÁCE	40
3.3.1 Text.....	40
3.3.2 Ilustrace	41
4 REALIZACE KNIHY	45
4.1 VÝSLEDNÁ PODOBA ILUSTRACÍ A TEXTU	45
4.1.1 Text.....	45
4.1.2 Ilustrace	46
4.2 GRAFICKÁ ÚPRAVA KNIHY	50
4.3 OBAL KNIHY	52
4.4 TISK A FINÁLNÍ PODOBA KNIHY	55
ZÁVĚR	59

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	60
SEZNAM ZDROJŮ OBRÁZKŮ	64

ÚVOD

Tato bakalářská práce se dělí na dvě části – na teoretickou a praktickou. Obě části navazují na závěrečný projekt mého bakalářského studia, a to na autorskou knihu.

Důvodem vzniku autorské knihy byla nejen touha zvládnout její obsahovou část i kompletní grafickou úpravu, ale i snaha podělit se pomocí příběhu o mé zážitky a prožitky z dospívání. Chtěla jsem vytvořit příběh, který bude z části inspirovaný mými prožitky, z části vymyšlený a který bude působit pozitivně a šířit naději. Je fakt, že dospívání provází spousta psychických změn, proto mi přišlo účelné vytvořit knihu která bude inspirovaná právě tímto nelehkým obdobím. Přece jen vzájemné sdílení je jedním z klíčů pro štěstí.

V teoretické části se práce zabývá, po krátkém úvodu věnovanému knize, problematikou literatury pro děti a mládež, zejména pak četbou pro dospívající čtenáře, jejím rozdělením a charakteristikou. Objasňuje pojem Young adult literatura, se kterým se lze v tuzemských knihkupectvích stále více setkat. Uvádí také příklady nakladatelství, které se zaměřují na mladé čtenáře a knižní ocenění, které se v České republice v této čtenářské kategorii pravidelně udělují.

Ve druhé polovině teoretické části se věnuje rešerši vybraných českých spisovatelů literatury pro děti a mládež a jejich dílům, které v krátkosti představuje. Podrobnější informace o autorech, jejich dílech, a také ilustrátorech pak nabízí v kapitole 2.5, kde uvádí tři knihy primárně určené pro dospívající čtenáře. Knihy pochází z mého výběru a jsou zde zařazené, jelikož mě výtvarně zaujaly nebo jsou pro mou bakalářskou práci důležité.

Praktická část podrobně popisuje vzešlou autorskou knihu, její vznik – od prvních vizí, až po finální realizaci. V kapitole 3 objasňuje inspirační zdroje a uvádí postup práce při tvorbě textu a ilustrací. V následující kapitole se pak zabývá jejich finální podobou, také celkovou grafickou úpravou knihy a výslednou realizací. Na závěr je přiložena obrazová dokumentace hotové knihy.

Cílem mé závěrečné bakalářské práce bylo vytvořit autorskou knihu, která bude působit z hlediska obsahu a výtvarné formy jako ucelený předmět. Která bude dobře a čistě graficky upravena, bude obsahovat všechny náležitosti knihy, ilustrace korespondující k textu, v němž bude zaznamenán příběh s prvky mých úvah a jejíž obal bude v souladu s obsahem.

TEORETICKÁ ČÁST

1 KNIHA V DNEŠNÍM SVĚTĚ

Kniha patří k jednomu z nejdůležitějších vynálezů lidstva. Umožňuje šířit lidské slovo a poznání daleko rychleji a většímu počtu lidí, než jak tomu bylo v dobách, kdy se psalo na papyrus či pergamen. Zásadní také je, že díky knize došlo k nárůstu vzdělanosti populace. Není proto divu, že od počátků byla kniha mezi lidmi velmi ceněna. Dlouho se také jednalo o drahou záležitost, kterou si nemohl dovolit jen tak každý. Dnes už tomu tak úplně není. S dostupností materiálů a vývojem technologií dnes není problém si (ve vyspělých zemích) pořídit nebo vypůjčit téměř kolik knih chceme. Odpadla zdolná práce sazečů a knihtiskařů, kteří se podíleli na jejich tvorbě, a tak knihy vznikají rychleji. I když stále je výroba knihy poměrně dlouhým a časově i finančně náročným úkolem, za kterým většinou stojí tým lidí. Je zajímavostí, že jen v České republice vyjde ročně na 18 000 knižních titulů.¹

21. století představuje také změnu ve způsobu zobrazování a šíření knih. Nyní nejsme závislí pouze na knihách hmotných, ale máme možnost pořídit si i knihy digitální. Můžeme je číst přes počítač, chytré telefony, ale třeba i přes stále více využívanou čtečku knih. Nesporná výhoda u digitálních knih je jejich skladnost – odpadá tlak na jejich uchovávání, protože jsou uchované na disku či jiném paměťovém zařízení, a to značně šetří místo v domácnosti. Na druhou stranu klasická hmotná kniha má podobu, která dle mého názoru nejde vždy překonat. Lidem se přirozeně líbí vlastnit něco hmotného, něco, u čeho mohou svými prsty vnímat strukturu, přivonět k tomu a cítit v rukách jeho váhu. Možná proto se také dnes najdou lidé, kteří nedají na klasické hmotné knihy dopustit. Někteří je i rádi sbírají a shromažďují, a to třeba z různých důvodů. Jak poeticky popisuje Martin Pecina ve své knize *Knihy a typografie*: „*Lidé sbírají knihy třeba proto, že jsou krásné. Lidská povaha je už taková, že jaksí podvědomě inklinuje ke krásnu, přestože všichni můžeme mít na estetiku diametrálně odlišné názory.*“²

¹ PECINA, Martin. *Knihy a typografie*. Brno: Host, 2011. ISBN 978-80-7294-393-7.

² Tamtéž, Str. 22

2 KNIHY PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Praktická část této bakalářské práce (kniha) je zaměřená primárně pro dospívající čtenáře, pro které je u nás v České republice určen druh literatury označený jako *literatura pro děti a mládež*. Jak z názvu vyplývá, tento druh literatury ale zahrnuje velké věkové rozpětí čtenářů. Od těch nejmladších (předškolní děti) až po mládež (do 18 let). Takovéto rozdělení literatury podle věkových hranic ale není striktní. U různých nakladatelství se může dělení kategorií lišit. Spíše se totiž při zařazování knih vychází z toho, že děti rostou a vyvíjí se a s tím se mění i jejich čtenářské potřeby a preference.³

Slovem mládež se celkově zahrnuje více pojmů, kterými se dá označit dospívající. Pro přehled jsou zde tyto různé pojmy, i s jejich vysvětlením, uvedeny. Dospívající (spolu s pojmem dorost) je označení typické pro lékařské vědy. Pojem adolescent je typický spíše pro psychologii. Označení mládež pak pro sociologii a pedagogiku. Obecně jde ale o člověka, nacházejícího se v jeho vývojové fázi mezi dětstvím a dospělostí, zpravidla ve druhém desetiletí života (případně déle po 20. roce života). Adolescence se dále rozlišuje od pojmu pubescence, která se připisuje věku 11 až 15 let.⁴ Často se lze setkat i s označením teenager, které se u nás ujal. I když původně se jedná o anglické slovo, které se překládá do češtiny jako *náctiletý* (člověk ve věku od 13–19 let).

Literaturu pro děti a mládež lze najít v nabídkách nakladatelství, knihkupectví, i knihoven. Tzv. dětské knihovny jsou pak specializované přímo na tento druh literatury.

2.1 CHARAKTERISTIKA LITERATURY PRO DOSPÍVAJÍCÍ

Četba určená pro mladistvé či dospívající čtenáře vychází z jejich přirozených vývojových potřeb a změn (tak jako různé druhy literatury vycházejí z odlišných potřeb jiných čtenářských skupin). Zde si ale lze všimnout markantnějších změn. Starší školní věk (období kolem 13–15 let) představuje poslední období dětského čtenářství, kdy se dítě pomalu mění v dospělého.⁵ Dítě se mění po biologické, psychické i sociální rovině, stává se více intelektově vyzrálým, dokáže uvažovat abstraktně a řešit tak i hypotetické

³ *Dětské knihy a věkové kategorie*. Online. Ptejte se knihovny. 2022. Dostupné

z: <https://www.ptejteseknihovny.cz/dotazy/detske-knihy-a-vekove-kategorie>. [cit. 2024-02-24].

⁴ MACEK, Petr. *Adolescence Psychologické a sociální charakteristiky dospívajících*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-348-X. Str. 11

⁵ LANGOVÁ, Pavlína. *Využití současné dětské literatury v předškolním vzdělávání*. Diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2021.

problémy. V neposlední řadě prochází hormonální proměnou, která ovlivňuje i jeho emoční prožívání. Období dospívání je charakteristické hledáním vlastní identity, vznikají potřeby dosažení přijatelné pozice ve světě, potřeba realizace a otevřené budoucnosti.⁶ To vše se promítne i do preference literatury. Pro teenagery je zajímavá literatura zabývající se hledáním sama sebe a prožíváním nejrůznějších problémů, knihy o lásce a vztazích, ale také fantasy či dobrodružné knihy. Vzniká obliba četby diferenciované podle pohlaví a zájem o ztotožnění se s hlavním hrdinou.⁷

2.2 YOUNG ADULT LITERATURA

Čím dál více se lze setkat v českém prostředí s četbou označenou jako young adult (zkratka YA), která pochází původně ze zahraničí. Jedná se o čtení, určené dospívajícím a mladým dospělým ve věku od 12 do 25 let, přičemž věková horní hranice se postupně čím dál víc zvyšuje, takže někde se uvádí hranice až 30 let.⁸ Young adult knihy nabývají stále větší popularitě, jak v zahraničí, tak u nás. YA prošla svým vývojem (začátek YA literatury se datuje do roku 1929⁹), ve kterém postupně začala zabírat širší žánrové pole. Záběr YA tak dnes zasahuje nejspíše do všech žánrů.¹⁰ Obsahuje drama, sci-fi, fantasy, deníky, dopisy, romantické povídky, vzdělávací romány, ...¹¹ Soustředí se ale i na nová témata. Jana Čenková ve článku *Česká literatura pro děti a mládež ve druhém desetiletí 21. století (2. díl)* o tématech YA říká: „*Převažují nejen rodinná, mezigenerační a válečná dramata, ale autoři tematizují gender, LGBT, handicap, boj se smrtelnou nemocí a sociálně vyostřenou realitu včetně závislosti na alkoholu a drogách.*“¹²

⁶ VÁGNEROVÁ, Marie a LISÁ, Lidka. *Vývojová psychologie dětství a dospívání*. Třetí. Praha: Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4961-0. Str. 373-398.

⁷ LANGOVÁ, Pavlína. *Využití současné dětské literatury v předškolním vzdělávání*. Diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2021.

⁸ *Co to je tahle Young adult?* Online. Cooboo. 2021. Dostupné z: <https://www.cooboo.cz/aktualita/co-to-vlastne-je-tahle-young-adult/>. [cit. 2024-02-24].

⁹ *Hunger Games ya books*. Online. Time Magazine USA. 2015. Dostupné z: <https://time.com/4121206/hunger-games-ya-books/>. [cit. 2024-02-17].

¹⁰ *Co to je tahle Young adult?* Online. Cooboo. 2021. Dostupné z: <https://www.cooboo.cz/aktualita/co-to-vlastne-je-tahle-young-adult/>. [cit. 2024-02-24].

¹¹ *Literatura young adult*. Online. Knihovna Karla Dvořáčka Vyškov. 2017. Dostupné z: <https://www.kkdvyskov.cz/literatura-young-adult/>. [cit. 2024-02-17].

¹² *Česká literatura pro děti a mládež ve druhém desetiletí 21. století (2. část)*. Online. Czech Lit. 2019. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/feature/ceska-literatura-pro-deti-a-mladez-ve-druhem-desetileti-21-stoleti-2-dil/>. [cit. 2024-02-28].

2.3 ROZDĚLENÍ LITERATURY PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Literární tvorba pro děti a mládež se dá rozdělit podle pramenů, ze kterých se formovala. A to na: **intencionální**, **neintencionální** a **lidovou slovesnost** (slovesný folklor).

Intencionální tvorba vznikla a je určena přímo pro děti či mládež, tedy byla vytvořena tak, aby odpovídala určitému věku čtenářům a jejich potřebám. Tato tvorba začala převažovat nad zmíněnými dalšími až ve druhé polovině 20. století. Řadí se k ní žánry jako např. autorská pohádka nebo příběhová próza s dětským hrdinou.

Neintencionální tvorba byla prvotně určena pro dospělé čtenáře, ale postupně přešla do četby pro děti a mládež. Buďto bylo dílo pro mladší čtenáře tak blízké, že jej začali sami číst, nebo jim bylo prezentováno učiteli ve školách. Patří zde např. historická próza, sci-fi nebo dobrodružné žánry.

Lidová slovesnost byla dětem vyprávěna a předávána po generace. Pro děti byla srozumitelná a odpovídala jejich vývojovým potřebám. Většina z jejich žánrů tedy přešla postupně do dětské literatury. Jedná se např. o pohádky, říkadla, rozpočítadla nebo texty lidových písní.¹³

2.4 SOUČASNÁ LITERATURA PRO DĚTI A MLÁDEŽ

2.4.1 NAKLADATELSTVÍ

V posledních více jak deseti letech vzrostl v Česku počet vydávaných knih pro děti a mládež a rozšířila se i jejich žánrová nabídka. S tím souvisí i zakládání nových nakladatelství. Například v roce 2009 vzniklo nakladatelství **CooBoo**, zaměřující se na dospívající čtenáře a young adult literaturu. Dříve, na přelomu tisíciletí vznikla malá nakladatelství – například **Meander**, **Běžiliška** anebo nakladatelství **Baobab**, které se snaží vydávat kvalitní knihy, většinou krásně ilustrované a profesionálně graficky upravené. Knihy určené mladým čtenářům začala více vydávat také zavedená nakladatelství jako například **Argo** nebo **Host**.¹⁴

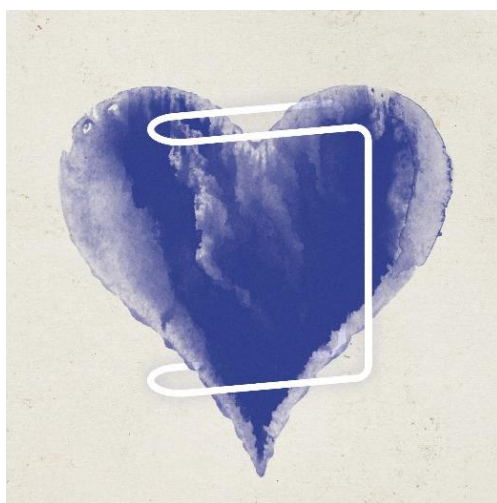
¹³ LANGOVÁ, Pavlína. *Využití současné dětské literatury v předškolním vzdělávání*. Diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2021.

¹⁴ Česká literatura pro děti a mládež ve druhém desetiletí 21. století (1. část). Online. Czech Lit. 2019. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/feature/ceska-literatura-pro-deti-a-mladez-ve-druhem-desetileti-1-dil/>. [cit. 2024-02-28].

2.4.2 OCENĚNÍ

V České republice existují dvě ocenění knih pro děti a mládež – **Magnesia Litera** v kategorii **Knih pro děti a mládež** a **Zlatá stuha**. V obou případech se jedná o ocenění v celostátním měřítku.¹⁵

Magnesia Litera si dává za svůj hlavní úkol propagaci kvalitní literatury a knih. Ceny se udávají každoročně, a to v devíti kategoriích, které se snaží obsáhnout veškerou tuzemskou knižní produkci. Porota se skládá z oborově příslušných obcí a organizací, ale v některých kategoriích také z oslovených univerzitních badatelů, knihovnic, knihovníků a knihkupců.¹⁶

Obr. 1: Logo ceny *Magnesia Litera*

Zlatá stuha se uděluje každoročně autorům nejlepších knih pro děti a mládež vydaných v českém jazyce. Představuje tak jedinou cenu v České republice, která se zaměřuje výhradně na tento druh literatury. V porotě sedí přední spisovatelé, výtvarníci a vědečtí pracovníci na danou problematiku, takže cena je garantem kvality dětských knih. Poskytuje tak pomoc pedagogům, knihovníkům i rodičům při orientaci v současném knižním trhu.

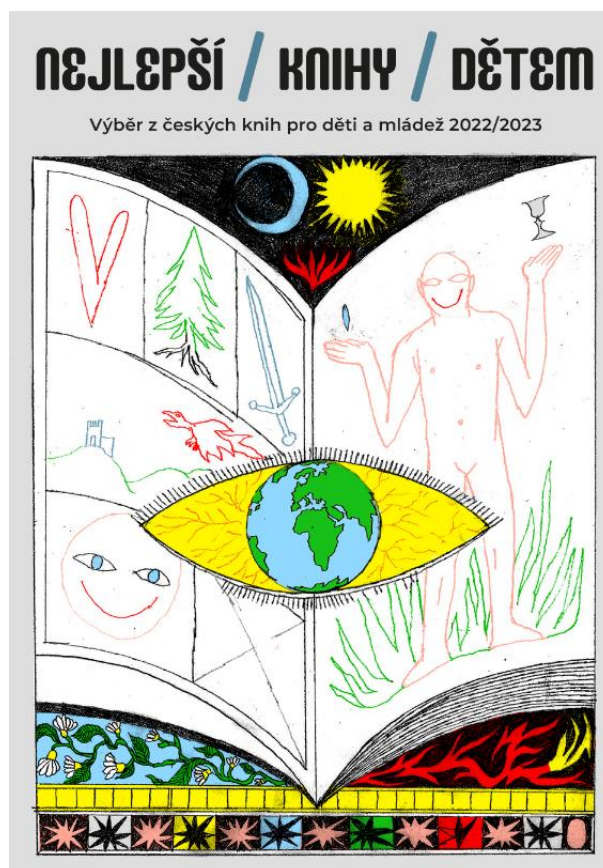
Mimo jiné Zlatá stuha také pořádá putovní výstavy ilustrací nominovaných tvůrců spojené s dílnami a autorským čtením. Vyhlašovatelem ceny je česká sekce IBBY (Spo-

¹⁵ *Česká literatura pro děti a mládež ve druhém desetiletí 21. století (1. část)*. Online. Czech Lit. 2019. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/feature/ceska-literatura-pro-deti-a-mladez-ve-druhem-desetileti-1-dil/>. [cit. 2024-02-28].

¹⁶ *O Liteře*. Online. Magnesia Litera. Dostupné z: <https://www.magnesia-litera.cz/o-litere/>. [cit. 2024-02-28].

lečnost přátel knihy pro mládež), pořadatelé pak Klub ilustrátorů dětské knihy, Obec překladatelů a další.¹⁷

Pro orientaci v knihách pro děti a mládež od české produkce slouží nejen pedagogům, rodičům nebo knihovnám také časopis **Nejlepší knihy dětem**, který vychází jak v tištěné, tak v elektronické podobě již 11 let.¹⁸ Časopis je projektem komise pro dětskou knihu SČKN (Svazu českých knihkupců a nakladatelů) a již zmíněné české sekce IBBY (International Board on Books for Young People).¹⁹

Obr. 2: Obálka časopisu *Nejlepší knihy dětem* 2022/2023

2.4.3 SOUČASNÍ ČEŠTÍ SPISOVATELÉ PRO DOSPÍVAJÍCÍ A JEJICH DÍLA

V 70. letech 20. století až do Sametové revoluce v roce 1989 došlo u nás kvůli tehdejšímu režimu ke stagnaci vývoje literatury pro děti a mládež. Spisovatelé i významní umělci byli umlčovani a hodnotná literatura vznikala zejména v exilu či samizdatu.

¹⁷ *O soutěži*. Online. Zlatá stuha. 2014. Dostupné z: <http://www.zlatastuha.cz/cs/o-soutezi>. [cit. 2024-02-28].

¹⁸ *Česká literatura pro děti a mládež ve druhém desetiletí 21. století (1. část)*. Online. Czech Lit. 2019. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/feature/ceska-literatura-pro-deti-a-mladez-ve-druhem-desetileti-1-dil/>. [cit. 2024-02-28].

¹⁹ *Archiv katalogů*. Online. Nejlepší knihy dětem. Dostupné z: <https://www.nejlepsiknihydetem.cz/archiv-katalogu/>. [cit. 2024-02-28].

Možnost vyjádření se uplatňovala pouze v poezii pro děti. Po pádu komunistického režimu a při nástupu svobody vyjadřování došlo k rozkvětu dětské literatury a vzniku nakladatelství určených přímo pro tento druh čtení. Na druhou stranu získala přirozeně možnost vzniku i díla s nižší uměleckou kvalitou. A tak je tomu i dnes, kdy se můžeme setkat v nabídkách knihkupectví s různorodou kvalitou děl, která někdy vycházejí jen z komerčních zájmů. Trendem dnešní doby je vznik knih z poptávky nakladatele nebo veřejnosti, ale i rozšiřování vlastní autorské tvorby. Díla vychází ve výběrech a z úspěšných kusů vznikají i rozšířená vydání. Silný vliv na oblíbenost titulů má také reklama a celková medializace tvorby.²⁰

Níže je uvedeno několik autorů tvořící kvalitní tvorbu pro dospívající čtenáře a jejich díla. Vzhledem k výrazové formě mé autorské knihy, která je psána prózou, jsou zde zařazena pouze díla prozaická. Z výběru níže si lze všimnout, že čeští autoři nabízejí pro tuto věkovou kategorii široký žánrový záběr literatury. V nabídce jsou např. knihy sociálně orientované, naučné, ale i knihy dosti oblíbených žánrů mezi dospívajícími jako sci-fi či dobrodružné příběhy.

Po sametové revoluci se u nás stala úspěšnou spisovatelkou **Iva Procházková**. V roce 2009 vydává román *Nazí*, určený pro adolescenty, zabývající se hledáním identity pěti dospívajících Evropanů, a za který dostala ceny Magnesia Litera 2010 a Honour list IBBY. V roce 2011 pak vychází román *Uzly a pomeranče*, taktéž určený pro dospívající čtenáře. Román představuje život 14letého chlapce Dareka, kterému se náhle změní život po smrti jeho matky, ke které měl silný vztah. Je to příběh o první lásce, odpovědnosti, statečnosti, ve kterém hrají velkou roli koně.²¹ V roce 2019 se dílo dočkalo stejnojmenné filmové adaptace.

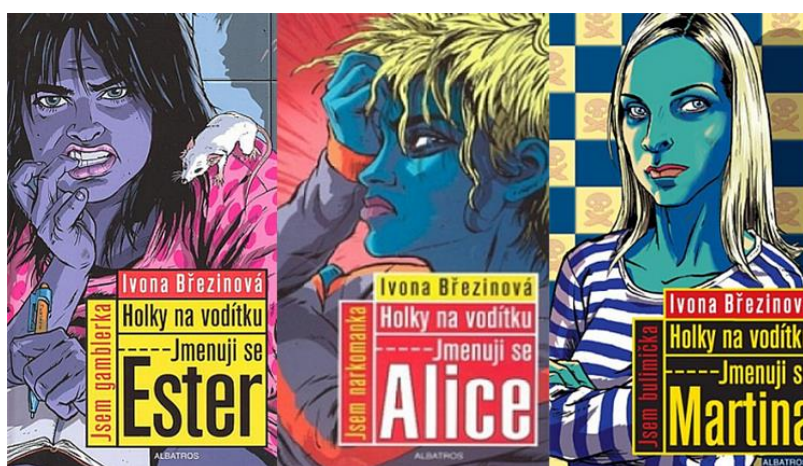
²⁰ LANGOVÁ, Pavlína. *Využití současné dětské literatury v předškolním vzdělávání*. Diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2021.

²¹ *Uzly a pomeranče*. Online. Albatros. © 2024. Dostupné z: <https://www.albatros.cz/tituly/8485144/uzly-a-pomerance/#productInfos>. [cit. 2024-03-02].

Obr. 3: Obal knihy *Uzly a pomeranče* (vlevo) a ukázka ilustrace z knihy od ilustrátora **Jiřího Franty**

Významnou osobností se stala také spisovatelka **Ivona Březinová**, jejímž záběrem se stávají sociálně motivované prózy. Příkladem je trilogie *Holky na vodítku* (2002–2003, 2017–2018), která se zabývá problematikou závislostí nebo román *Řvi potichu, brácho* (2016), který vypráví příběh autistického chlapce a jeho okolí.

Obr. 4: Obaly knih z trilogie *Holky na vodítku*, autor obálek: Jozef Gertli Danglár

Otázkou migrace a etnických menšin se zabývají povídky *Jinde*, které vydalo v knižní podobě v roce 2016 nakladatelství **Baobab**. Sedm českých spisovatelů představuje čtenářům sedm povídek, kde každá nese jiný příběh a je zařazena do jiného časového období.

Spojuje je ale hlavní téma a to – migrace, lidé bez domova, lidé na útěku, lidé, kteří hledají novou budoucnost poté, co ztratili svou minulost.²² Knihu ilustroval **Jakub Plachý**.

²² *Product jinde*. Online. Baobab. © 2024. Dostupné z: <https://www.baobab-books.net/product/jinde>. [cit. 2024-03-05].

Obr. 5: Obal knihy *Jinde* (vlevo) a ukázka ilustrace z knihy

Renáta Fučíková je autorkou biografických a historických knih, které mohou být zařazeny na pomezí komiksu a knih obrazových. Knihy jsou totiž bohatě ilustrované jejími vlastními ilustracemi, které zajímavě a poutavě přibližují nejen mladým čtenářům témata a osobnosti z minulosti. Renáta Fučíková byla původně ilustrátorka a výtvarnice, která se postupem času začala věnovat tvorbě autorských knih. Je výherkyní mnoha cen, například několika Zlatých stuh nebo první ceny na Bienále ilustrací v Teheránu z roku 1997. Za její vrcholné dílo lze považovat knihu *Historie Evropy*, kterou vydala v roce 2011 ještě spolu se spoluautorkou Danelou Krolupperovou. Dílo je výjimečné jak informacemi a propojenými souvislostmi, které kniha nabízí, tak i po výtvarné stránce.²³

Úspěšným se stalo také její dílo *Antonín Dvořák* (2013), za které získala Zlatou stuhu. Kniha čtenářům vypráví příběh a osudy jedné z nejznámějších osobností a ikon české hudby. Přestože kniha neobsahuje mnoho stran (56), je v ní vše stručně a jasně vysvětleno.²⁴ V roce 2020 vydala ještě spolu s Lenkou Křížovou, Kateřinou Tučkovou a studenty plzeňské „Sutnarky“ (kteří přispěli svými ilustracemi portrétů) knihu *Hrdinky*. Kniha se zabývá příběhy 60 českých žen z minulosti i současnosti, které díky svým odvážným počínům inspirovaly miliony dalších žen.²⁵ A které díky nim mohou žít nyní svobodně život, jaký chtějí.²⁶

²³ Renáta Fučíková. Online. CzechLit. © 2024. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/autor/renata-fucikova-cz/>. [cit. 2024-03-05].

²⁴ Antonín Dvořák - Edice Největší Češi. Online. Knihy Dobrovský. © 2024. Dostupné z: <https://www.knihydobrovsky.cz/kniha/antonin-dvorak-edice-nejvetsi-cesi-90386>. [cit. 2024-03-05].

²⁵ Hrdinky - Příběhy významných českých žen. Online. Kosmas. © 2024. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/knihy/278705/hrdinky-pribehy-vyznamnych-ceskych-zen/#pos=2200>. [cit. 2024-03-05].

²⁶ Česká literatura pro děti a mládež ve druhém desetiletí 21. století (2. část). Online. Czech Lit. 2019. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/feature/ceska-literatura-pro-deti-a-mladez-ve-druhem-desetileti-21-stoleti-2-dil/>. [cit. 2024-03-05].

Obr. 6: Obal knihy *Antonín Dvořák* (vlevo) a ukázka ilustrací z knihy

Do světa vesmírného sci-fi lákají knihy *Písečníci a bludný asteroid* (2021) a *Písečníci a probuzení krále* (2022) od spisovatele **Václava Dvořáka**. Děj knih se odehrává v budoucnosti, sleduje příběh chlapce s jeho přáteli a dobrodružství, které zažívají potom, když se jednou ocitnou na palubě mezihvězdné lodi. *Písečníci a probuzení krále* je pak pokračováním prvního úspěšného titulu. Václav Dvořák získal za tento svůj literární počín Cenu čtenářů Magnesia Litera 2021, cenu Kniha roku Libereckého kraje 2018, jeho knihy byly ve výběru Nejlepší knihy dětem 2019²⁷ a staly se bestsellerem, a to i přes to, že neměl podporu nakladatelství.²⁸ Knihu ilustroval ilustrátor a grafický designér na volné noze – **Jakub Cenkl**, který se zabývá tvorbou digitálních ilustrací převážně do dětských knih a časopisů. Také navrhuje knižní obálky.²⁹

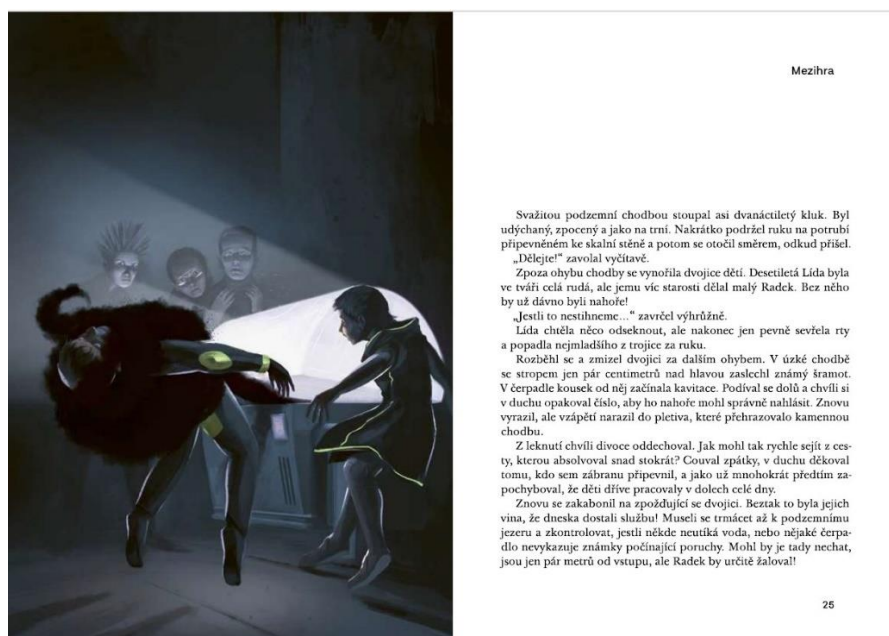
²⁷ *Písečníci a bludný asteroid*. Online. Václav Dvořák. © 2023. Dostupné z: <https://www.vaclav-dvorak.cz/produkt/pisecnici-a-bludny-asteroid/>. [cit. 2024-03-06].

²⁸ *Písečníci a bludný asteroid*. Online. Kosmas. © 2024. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/knihy/298034/pisecnici-a-bludny-asteroid/>. [cit. 2024-03-06].

²⁹ *Písečníci a bludný asteroid*. Online. Jakub Cenkl. © 2024. Dostupné z: <https://www.jakubcenkl.cz/index.php/pisecnici-a-bludny-asteroid/>. [cit. 2024-03-06].

Obr. 7: Přebal knihy *Písečníci a bludný asteroid*, spolu se záložkou a odznakem

Obr. 8: Ukázka z knihy *Písečníci a probuzení krále*

Autorem, který se nezabývá pouze tvorbou pro děti a mládež, ale píše i knihy pro dospělé je **Martin Vopěnka** – cestovatel, publicista, spisovatel, předseda Svazu českých knihkupců a nakladatelů a v neposlední řadě také majitel nakladatelství Práh.³⁰ Jeho knihy vycházejí v několika jazycích a obsahují různá témata. Martin Vopěnka totiž vystudoval jadernou fyziku, a tak se ve své tvorbě opírá o matematické, fyzikální, ale i filozofické poznatky, o které se děлил při rozpravách se svým otcem.³¹ A jelikož je

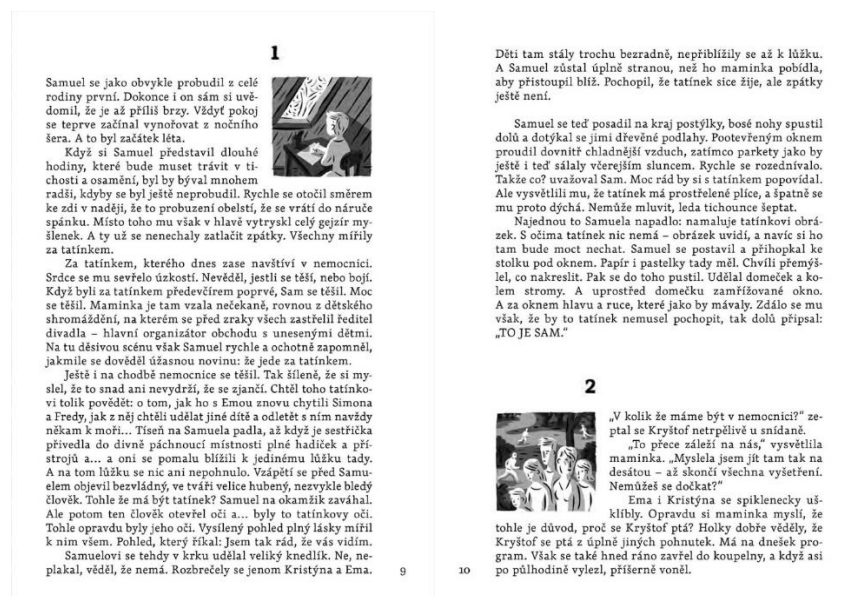
³⁰ *Martin Vopěnka*. Online. CzechLit. © 2024. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/autor/martin-vopenka-cz/>. [cit. 2024-03-06].

³¹ *Martin Vopěnka*. Online. Kosmas. © 2024. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/autor/2301/martin-vopenka/>. [cit. 2024-03-06].

i cestovatel, své vzpomínky a poznatky z cest a pobytů v cizích zemích zaznamenává také v knihách. Příkladem mohou být knihy *Antarktida na prahu konce* (2000) nebo *Moje cesta do ztracena* (2005).

Z děl určených pro dospívající čtenáře (zejména ty mladší dospívající) je významná jeho trilogie *Spící město* (2011), *Spící spravedlnost* (2012) a *Spící tajemství* (2013). Čtyři hlavní dětské hrdinové řeší záhadnou událost, kdy jednoho dne kvůli neznámé chorobě usnou všichni rodiče. Všechny jejich děti tak zůstanou napospas světu a pouze lidem, kteří nejsou rodiči. A tak se setkávají se zlem nejrůznějších podob. Druhá kniha líčí úsilí dětí o potrestání zločinců, poté co se část rodičů probudí, a ve třetí se děti snaží dojít na příčinu záhadného spánku.³² Knihy mimo zajímavou dějovou linku nabízejí také možnost zamyšlení se nad aktuálními společenskými problémy.

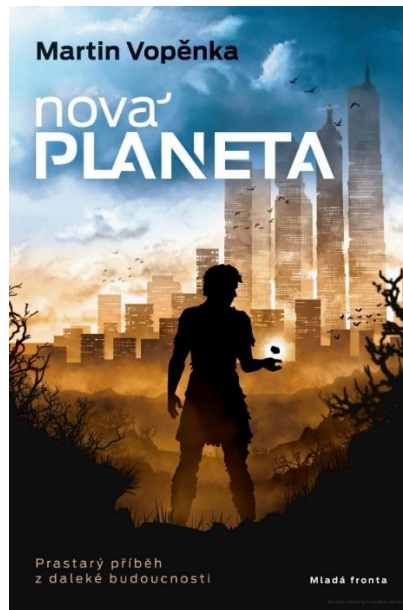
Druhá kniha, určená pro mládež, nese název *Nová planeta* (2015) a Vopěnka za ni získal v roce 2016 Zlatou stuhu. Děj knihy zavádí čtenáře do budoucnosti a technicky vyspělé civilizace, která si říká Nová planeta. Sleduje příběh hlavního hrdiny Daniela, který se jednoho dne díky zradě vlastních bratrů dostane pryč z civilizace, a čeká ho tak boj o holý život. Hlavní téma knihy je nerovnost, a stejně jako předchozí zmíněné knihy, i tahle vybízí čtenáře k zamyšlení se nad těžkými otázkami.³³ Dle mého názoru mi obal této knihy nepřijde moc zdařilý, nicméně jej sem pro ukázkou uvádím.

Obr. 9: Ukázka z knihy *Spící město*

³² *Knihy Spící tajemství*. Online. CzechLit. © 2024. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/kniha/spici-tajemstvi-cz/>. [cit. 2024-03-06].

³³ *Nová planeta*. Online. CzechLit. © 2024. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/kniha/nova-planeta-cz/>. [cit. 2024-03-07].

Obr. 10: Obal knihy *Nová planeta*

2.5 VYBRANÉ KNIHY PRO DOSPÍVAJÍCÍ ČTENÁŘE

Níže jsou uvedeny knihy, které mě oslovily nebo jsou pro bakalářskou práci důležité.

2.5.1 Rekrut 244

Obr. 11: Obal knihy *Rekrut 244*

Kniha *Rekrut 244* od spisovatele **Františka Tichého** zavádí čtenáře do světa nedaleké budoucnosti, konkrétně do roku 2055. Do světa, který trpí válkami, změnami klimatu, ale i uprchlickými vlnami. Svět je zde rozdělen vysokou zdí, která chrání obyvatele od toho všeho zlého, co na ně čeká venku. Lidi za zdí řídí a chrání elektronický Systém. Oni tak ví, čeho se vyvarovat, jak žít zdravě nebo jak zacházet se svými emocemi. 14letý Jony žije běžný život za zdí, když v tom se mu ale náhle změní poté, co je vybrán na speciální misi a stane se rekrutem. Začíná tak jeho boj o život, svobodu, ale i o základní lidské hodnoty.

Bohatě ilustrovanou knihu s ilustracemi **Stanislava Setinského** vydalo v roce 2022 nakladatelství *Baobab* a spisovatel za ni získal Zlatou stuhu za rok 2023, konkrétně v kategorii Literární část (Původní česká slovesná tvorba) – b) beletrie pro mládež.³⁴ Kniha náleží do volné trilogie pro dospívající čtenáře od Františka Tichého, které všechny ilustroval taktéž Stanislav Setinský. Do série dále patří knihy: *Transport za*

³⁴ *Rekrut 244*. Online. Zlatá stuha. © IBBY 2014. Dostupné z: <http://www.zlatastuha.cz/rekrut-244>. [cit. 2024-03-09].

věčnost (knihy vyprávějící příběh z minulosti) a *Labyrint nedokončených setkání* (o příběhu z přítomnosti).

Při psaní knihy *Rekrut 244* se autor zabýval otázkami digitalizace, digitálního světa a nových generací, které v takovémto světě žijí a musí se s ním umět vypořádat. Kládl si nelehké otázky, jako třeba kde jsou hranice svobody a zodpovědnosti státu i jednotlivce či jestli nebezpečí vězí v těch co s námi manipulují nebo v nás samotných? Je zajímavé, že myšlenka knihy vznikla zrovna těsně před vypuknutí pandemie Covid-19, kdy pak tyto otázky nabývaly zcela nového rozměru.³⁵

František Tichý pracuje s dětmi a dospívajícími od svých 16 let a dnes (mimo psaní, určené primárně pro mládež) vede i alternativní gymnázium Přírodní škola. Se studenty gymnázia napsal a zinscenoval tři divadelní hry – Tereziánské zvony, Návštěva z pravěku a Podzimní příběh. K jeho dalším knižním počínům patří např: taktéž oceněná kniha *Zlatou stuhou – Princ se žlutou hvězdou*, kniha *Přírodní škola* (kde popisuje vznik a začátky netradičního gymnázia) nebo *Můj přítel Dominik*.³⁶

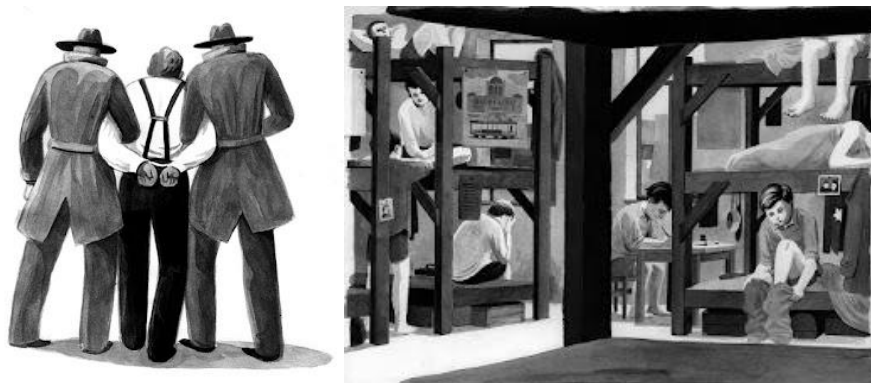
Ilustrátor **Stanislav Setinský** vystudoval VŠUP v ateliéru kresby a grafiky. V současnosti se živí jako výtvarník, grafik a ilustrátor na volné noze. V minulosti spolupracoval s mnoha nakladatelstvími a institucemi, např. Lékaři bez hranic, Plot, G+G, Baobab, Akropolis a další. Věnuje se tvorbě ilustrací, grafik, výtvarnému zpracování komiksů a plakátů. Mimo to je autorem knihy *To je Jeruzalém* (2019).

Z ukázky jeho další tvorby uvádím lavírované černobílé ilustrace pro již zmíněný román Františka Tichého *Transport za věčnost* a sítotiskové plakáty z dílny VŠUP z roku 2013, 2015.³⁷

³⁵ *Rekrut 244*. Online. Baobab. © 2024. Dostupné z: <https://www.baobab-books.net/product/rekrut-244>. [cit. 2024-03-09].

³⁶ *Rekrut 244*. Online. Zlatá stuha. © IBBY 2014. Dostupné z: <http://www.zlatastuha.cz/rekrut-244>. [cit. 2024-03-09].

³⁷ *Stanislav Setinský*. Online. Blogspot. © 2024. Dostupné z: <https://setinsky.blogspot.com>. [cit. 2024-03-10].

Obr. 12: Ilustrace z knihy *Transport za věčnost*

Obr. 13: Sítotiskové plakáty **Stanislava Setinského**

Kniha je pro mě zajímavá zejména z hlediska výtvarného zpracování. Velmi mě oslovila grafickým provedením jak knižního bloku, tak obálky. Její čistý, ale zároveň originální design působí moderně a zároveň koresponduje s obsahem a hlavním tématem knihy. Také oceňuji, že i přesto, že je kniha monochromatická (vystačí si pouze s jedním odstínem modré jak v grafickém designu, tak v ilustracích), je zároveň velmi atraktivní a působí svěžím dojmem.

Zdá se, že v knize je vše designově dotaženo a promyšleno. Na obálce je využito netradičního materiálu (lesklý, stříbrný papír měnící barvu podle dopadajícího světla), který působí zajímavě a celému obalu tak dává zcela nový rozměr. Na něm mě zaujala i dalo by se říct trochu minimalistická práce s písmem a zajímavě vysázené číslice v názvu, které jsou umístěny v kruzích. Kapitoly jsou odděleny tučnými čísly a pasáže v kapitolách modrými tečkami, které dle mého názoru příjemně, avšak nenásilně celý text oživují. Text je navíc bohatě ilustrován lavírovanými ilustracemi, které ho doplňují a podtrhují. Celkově je za mě tato kniha ukázkou čistého a profesionálního knižního designu, který využívá jeho moderních prvků a tím je zároveň i nadčasový.

**Tak bylo Belgické Kongo
zobaveno trýznitele a svět
osvobozen od domnělé
prehistorické otlučky.
Ovšem, jak dlužno ocdati,
nevyskytne-li se na povrchu
naší země nová nestvůra,
horší této, která ovládána
zlou vůlí a opatřena
nejmodernějšími technickými
prostředky bude
sužovati lidstvo hrozným
způsobem, Kdož ví?**

Petr Ginz, Návštěva z pravěku

1

Ráno bylo příjemné, nebo se klubalo dortžova a vítr ustal. V předstíni jsem si nervózně nasadil systémový port, co se mu vznešeně říkalo thinker. Oddechl jsem si, když se mi před očima rozlila známá zlatavá clona s řadou informačních ikon. Jsem totální socka, ale do šestnácti to budu muset vydržet, když jsou rodiče tak retro. Pak si snad nebudu muset nasazovat tuhle vykopávku, ale píchnou mi čip jako spolužákům. A taky budu moc být v Systému připojený permanentně a ne jen v časech, kdy to máma uzná za vhodné. Naštěstí se mi Feri ani Miky nesmějou. Dobrý kluci, chtělo se mi říct, ale hned jsem to zahnal, protože takové označení juniorů bylo nedoporučené. „Dávej na sebe pozor,“ zněl v uších hlas ženského rodiče, ještě když jsem s funěním mířil do kopce k hlavní křižovatce.

Zaber a dýchej. Zaber a dýchej... opakoval jsem si a v uších se mi ozvala hudba. Překvapivě mi thinker vybral zase Čajkovského 1812. Opřel jsem se do pedálů a rozhlédl se. Stezky, domy i alej před mýma očima prosekávala oranžová linka s popisem trasy, hodnotami rychlosti, odhadem dojezdu, vlevo běžely hodiny mého krevního tlaku, tepové frekvence, glykemie, predikce fyziologických hodnot během jednotlivých úseků cesty... Dneska jsem nějak pomalý.

Ozval se signál a vpravo nahoře se objevila Feriho tvář. „Přijmout,“ vyslovil jsem nahlas. Bicykl automaticky převzal autopilot a elektromotor jenně zabzučel a zkorigoval rychlost. „Čus, jéčko,“ zahuhlal Feri, evidentně ještě za stolem doma v kuchyni, kde se cpal lupínkami s jogurtem. „Už spiduješ do školy?“ „Jak vidíš... Vo co gou?“ odpověděl jsem udýchaně. „Mám zásek. Spadla nám doma celá síť. Řekněš třídní, že na exhibici dorazím pozděje?“

7

„Proč jsi nezavoláš sám?“ zašklebil jsem se, protože mi bylo jasné, že fejkuje. Vzápětí jsem zahrnul podle červené šipky, která zablikala v prostoru přede mnou.

„Nechci jsi otravovat takhle po ránu. A pak...“

„Ó ká. Ale mákni. Nezapomeň, že máme domluvený zápas,“ odpustil jsem si poznámku, že jim síť padá nějak moc často, a bezmyšlenkovitě jsem pokračoval cestou, kterou mě vedla navigace.

„Dvanáct minut do cíle... rest point tři minuty,“ ozval se hlas oblíbeného herce. Co je to za blbost, proč mě to vede tudy?

„Naplněnost močového měchýře 80 procent, píštělka nutná.“ Zablikala červená kontrolka. Ou šit, to kvůli močení nestíhnu exhibici, pitomý automaty, blesklo mi hlavou. Zabrzdil jsem smykem, položil kolo na okraj cesty a thinker si na chvíli sundal. Ten bude zase tvát, usmál jsem se a popošel k nejbližšímu stromu, stáhnul kalhoty školní uniformy, co se jim nedal rozpout poklopec, a velkým obloukem vypustil nádrž. Kolem byl klid, jen zdálky doléhal šum dálnice. Vážně už bylo načase, ale abych kvůli tomu jezdit na odpovídadlo, mě ani nechne. Vzápětí jsem si ale uvědomil, jak by to dopadlo, kdyby tak uvažoval každý. Asi by společenství dlouhou nefungovalo. Rebel, tak mi říkali ve škole. A mě to trochu švalo a doufal jsem, že ty svoje záchvaty dokážu ovládnout. Najednou mě mrzelo, že jsem porušil další pravidlo.

Opřel jsem se do pedálů a cesta se znovu rozjela proti mně. Dlouhá ulice mezi navás stejnými rodinnými domky, parkoviště u sportovní haly, alej, co jsme ji v rámci třídního týmbildingu před pár lety pomáhali sázet...

Zpomalil jsem a otočil hlavu směrem, odkud se vždycky připojoval. Ale nikdo nebyl na dohled a ani v navigační mapě na pozadí jsem jeho tečku neviděl.

„Kól Simi... Ó ká...“ zadal jsem do Systému akustický pokyn, a když se chvíli nic nedělo, zastavil jsem a opřel se nobou o zem.

8

Obr. 14: Ukázka grafického provedení knihy *Rekrut 244*

2.5.2 Heartstopper

Obr. 15: Ukázky obalů všech pěti knih ze série *Heartstopper*

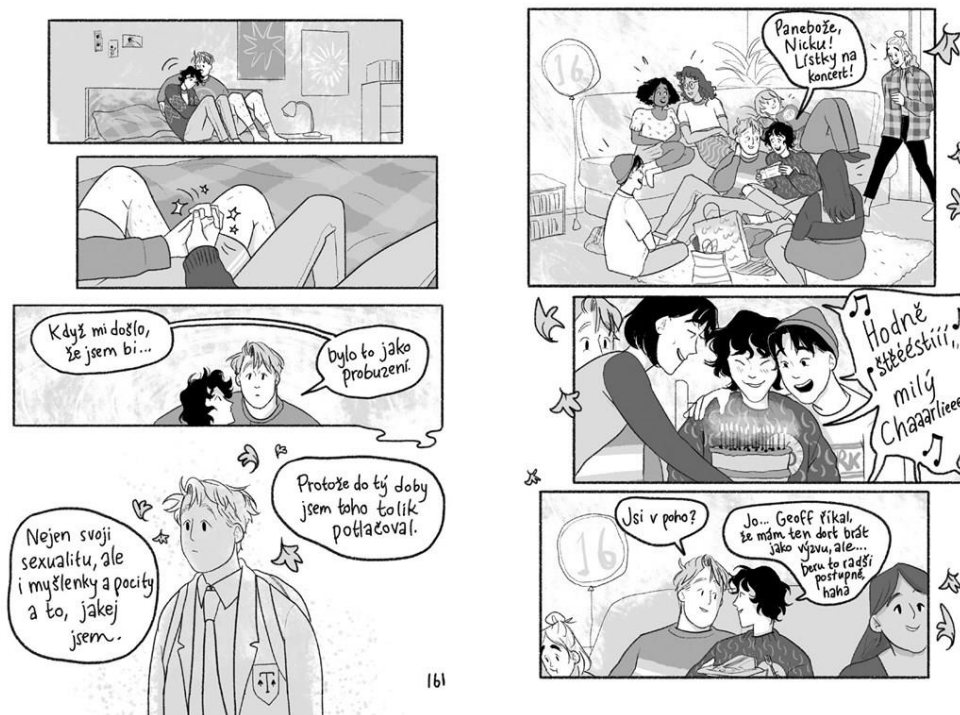
Jedná se o autorskou komiksovou sérii od mladé (30 let³⁸) britské spisovatelky a ilustrátorky **Alice Osemanové**. *Heartstopper* (česky *Srdcerváci*) původně začal jako webový komiks na internetové platformě Tumblr a Tapas. Ihned se však setkal s obrovským úspěchem a autorka se tak rozhodla komiks vydat i v knižním vydání. Nejdříve v omezeném nákladu s finanční podporou, pak v roce 2019 vydalo její knihu poprvé ve větším měřítku nakladatelství Hachette Children's Group.³⁹ Od té doby vydala Alice Osemanová další 4 díly, k tomu několik speciálních vydání, omalováněk

³⁸ Alice Osemanová. Online. Knihy Dobrovský. © 2001–2024. Dostupné z: <https://www.knihydobrovsky.cz/autori/alice-osemanova-194350>. [cit. 2024-03-11].

³⁹ *Heartstopper the history*. Online. Alice Oseman. © 2024. Dostupné z: <https://aliceoseman.com/heartstopper/the-history/>. [cit. 2024-03-12].

a knihu *Heartstopper Yearbook*, ve které jsou její kolorované a do té doby nezveřejněné ilustrace. Knihy byly také inspirací pro hranou adaptaci od společnosti Netflix.

Série *Heartstopper* sleduje příběh dvou dospívajících chlapců Nicka a Charlieho. Nick je veselý, dobrosrdečný hráč ragby, Charlie je tak trochu nervák a někdy až moc přemýšlí. Jednoho dne se potkají na gymnáziu, a i když jsou oba rozdílné povahy, tak se spolu spřátelí.⁴⁰ V dalších sériích se pak do sebe zamilují a čtenář tak spolu s hlavními hrdiny prožívá vzestupy a pády první lásky, potíže při vyjadřování coming outu, i důležité otázky ohledně duševního zdraví. Hlavní postavy doprovází i několik vedlejších postav, které Nickovi a Charlieemu dodávají podporu.⁴¹ Komiksová série se dá zařadit do kategorie LGBTQ+ young adult grafických románů, a autorka za ni získala v roce 2020 (konkrétně za knihu *Srdcerváči 3*) cenu Goodreads Choice Awards, za nejlepší grafický román a komiks.

Obr. 16: Ukázky ilustrací z knihy *Heartstopper 5* v českém překladu

⁴⁰ *Série Srdcerváči*. Online. Knihy Dobrovský. © 2001–2024. Dostupné z: <https://www.knihydobrovsky.cz/knihy/serie/srdcervaci-898>. [cit. 2024-03-12].

⁴¹ *Heartstopper the history*. Online. Alice Oseman. © 2024. Dostupné z: <https://aliceoseman.com/heartstopper/the-history/>. [cit. 2024-03-12].

Obr. 17: Ukázky kolorovaných ilustrací z knihy *Heartstopper Yearbook*

Alice Osemanová začala psát již ve svých 17 letech. Její komiksová a knižní tvorba byla nominována na ocenění jako YA Book Prize, Inky Awards, Carnegie Medal a Goodreads Choice Award.⁴² Její tvorbu vyznačuje zabývání se aktuálními tématy, populárními mezi dnešními mladými lidmi, otázkami ohledně sexuality, duševního zdraví, navazování přátelství vztahů, v neposlední řadě také hledání vlastní identity.

V roce 2014 byl vydán její první román *Solitaire*, který odkrývá příběh pesimistky Tori a jejího kamaráda Michaela, který je naopak naprostý optimista. Román se dotýká zásadních témat jako je přátelství, sexualita, poruchy příjmu potravy a psychické zdraví, čímž je podnětný nejen pro dospívající. Následoval román *Radio Silence*, který získal v roce 2017 cenu Silver Inky Award za young adult literaturu. *Radio Silence* se zase zabývá otázkami identity, tlaku na úspěch a svobody volby, to vše v příběhu o hlavní hrdince jménem Frances.⁴³ V roce 2018 vydává autorka román *I was born for this*, který se stal neméně úspěšným jako předchozí zmíněné knihy a v roce 2020 publikuje knihu *Loveless*, inspirovanou jejími osobními zážitky z vysoké školy.⁴⁴ Je to román o sebepřijetí, identitě a hledání pravé lásky. Vypráví příběh mladé holky Georgie, která by si už moc přála se do někoho zamilovat, i když ve skutečnosti se jí ještě nikdo nikdy

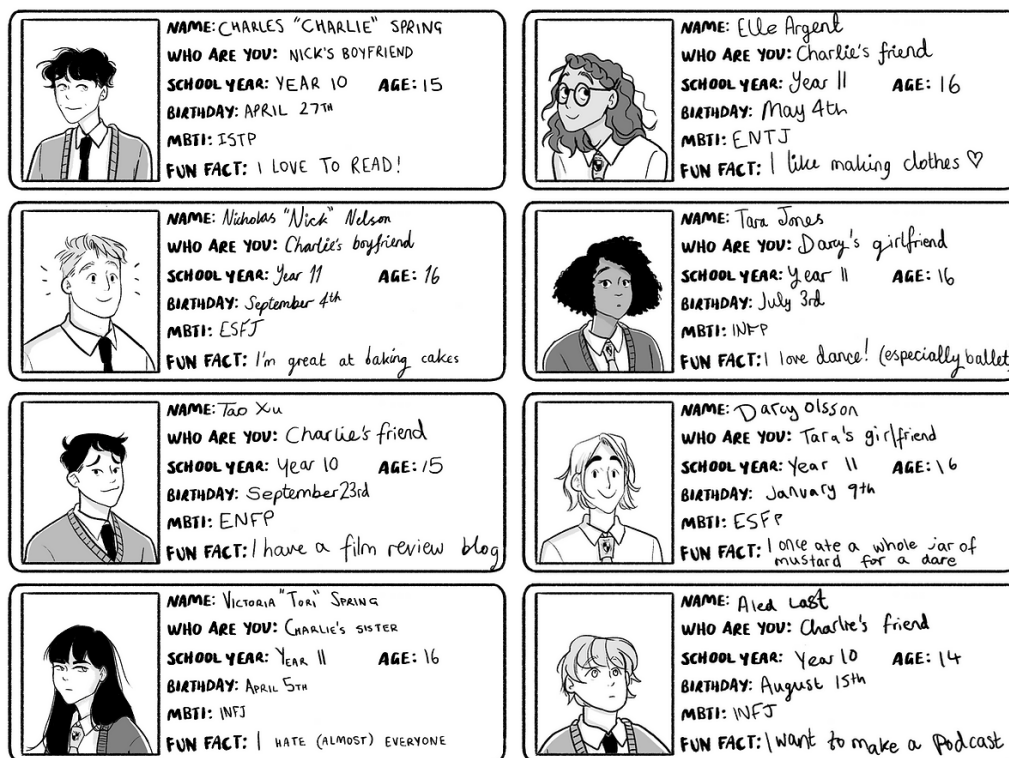
⁴² *Srdcerváči*. Online. Cooboo. © 2024. Dostupné z: <https://www.cooboo.cz/tituly/89188188/srdcervaci-5/>. [cit. 2024-03-12].

⁴³ *Radio Silence*. Online. Knihy Dobrovský. © 2001–2024. Dostupné z: <https://www.knihydobrovsky.cz/kniha/radio-silence-191135896>. [cit. 2024-03-12].

⁴⁴ *Alice Osemanová*. Online. Knihy Dobrovský. © 2001–2024. Dostupné z: <https://www.knihydobrovsky.cz/autori/alice-osemanova-194350>. [cit. 2024-03-11].

opravdu nelíbil. A když už to vypadá, že by to snad s láskou mohlo vyjít, zase to nevyjde a ona je tak ještě více nejistá ve svých pocitech než dříve. Navíc ji ostatní začínají označovat jako asexuál, což ji rozhodí ještě víc.⁴⁵

Alice Osemanová si své knihy píše, ilustruje a navrhuje i jejich obálky. Ukázky z její výtvarné tvorby lze najít na sociálních sítích – např. **Instagramu** (@aliceosemanart), i na online platformě **Redbubble**, kde také prodává nejrůznější předměty s jejími charaktery postav, zejména pak Charliem a Nickem.⁴⁶

Obr. 18: Postavy z knih *Heartstopper*

Sérii *Heartstopper* jsem zde zařadila, protože mě zaujala svými ilustracemi a úpravou obálek. Obálky působí velmi uvolněně a mile. Souzní tak s příběhem, které knihy vypráví. Osobně mám navíc velmi ráda pastelové barvy i komiksový, skicovitý ráz ilustrací, a tak mě přebaly v knihkupectví hned na první pohled zaujaly.

Ilustrace v knize mi akorát v prvních dílech přijdou trochu nedotažené nebo perspektivně či anatomicky špatně (viz pro srovnání obr. 19). V průběhu dalších vydání lze ale postřehnout autorčin kresebných vývoj, a tak se v posledním dílu objevují kresby už

⁴⁵ *Loveless*. Online. Knihy Dobrovský. © 2001–2024. Dostupné z: <https://www.knihydobrovsky.cz/kniha/loveless-284217937>. [cit. 2024-03-12].

⁴⁶ *Alice Oseman*. Online. Aliceoseman. © 2024. Dostupné z: <https://aliceoseman.com/#>. [cit. 2024-03-12].

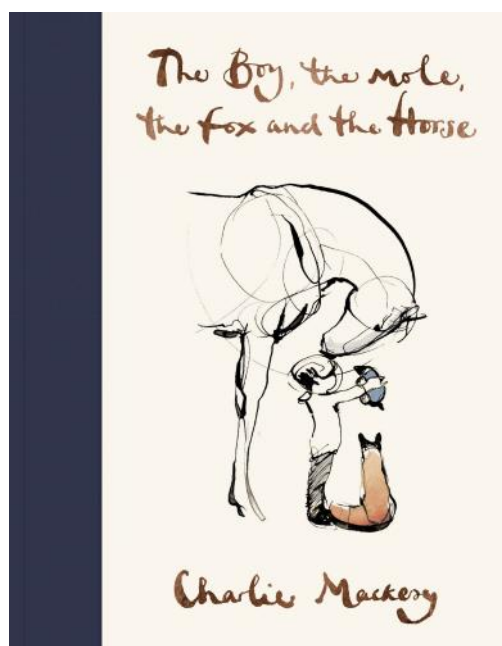
daleko lépe provedené a uvolněnější. Beru to jako pozitivní a přirozenou věc, sama totiž vím, že tvorba ilustrací či charakterů do komiksů není jednoduchou záležitostí. Osobně se také přikláním více k autorčiným barevným kresbám (viz obr. 17), i když je pochopitelné, že vydávat komiks s černobílými ilustracemi je časově i ekonomicky výhodnější.

Také oceňuji témata, které autorka ve své tvorbě zpracovává. Přejde mi, že se jedná o dnes často rozebíraná témata, a to nejen mezi mladými lidmi. O jejich oblíbenosti a zejména *Srdcerváči* svědčí i výpověď jedné paní knihovnice z dětské knihovny v Přerově, která mě na tuto sérii odkázala, když jsem se jí ptala, co si u nich tak dnešní dospívající nejvíce vypůjčují.

Obr. 19: Ilustrace z prvního dílu *Srdcerváči*

2.5.3 The Boy, the Mole, the Fox and the Horse

Obr. 20: Obal knihy *The Boy, the Mole, the Fox and the Horse*

Tato kniha (česky *Chlapec, krtek, liška a kůň*) je pro mou bakalářskou práci velmi důležitá. Díky ní se totiž zrodila myšlenka pro napsání mé knihy.

Autorem velmi úspěšného grafického románu je britský výtvarný umělec **Charlie Mackesy**, karikaturista pro magazín *The Spectator*, malíř a ilustrátor knih pro univerzitní vydavatelství Oxford University Press. Spolupracoval také s britským filmovým scénáristou Richardem Curtisem, pro jehož film *Love actually* vytvořil sérii kreseb, následně vydražených pro organizaci Comic Relief, která bojuje proti chudobě.⁴⁷ Významná je i jeho spolupráce s Nelsonem Mandelou, ve které vytvořil sérii litografií “*The Unity Series*”. Jeho díla sbírá mnoho známých osobností z řad spisovatelů, hudebníků i filmařů.⁴⁸ Je také sochařem, jeho sochy stojí na veřejných prostranstvích v Londýně a jeho obrazy byly vystavovány na mnoha místech. Kromě toho spoluvede sociální podnik zvaný Mama Buci v Zambii, který pomáhá lidem žijícím v chudobě tak, že je učí stát se včelaři.⁴⁹

⁴⁷ *About*. Online. Charliemackesy. © 2022. Dostupné z: <https://www.charliemackesy.com/about>. [cit. 2024-03-12].

⁴⁸ BIRCHALL, Katy. *Charlie Mackesy on The Boy, the Mole, the Fox and the Horse: 'It's humbling... The reaction was beyond anything I ever imagined'*. Online. Countrylife. 2021. Dostupné z: <https://www.countrylife.co.uk/nature/charlie-mackesy-on-the-boy-the-mole-the-fox-and-the-horse-its-humbling-the-reaction-was-beyond-anything-i-ever-imagined-221247>. [cit. 2024-03-12].

⁴⁹ *Charlie Mackesy*. Online. Charliemackesy. © 2022. Dostupné z: <https://www.charliemackesy.com>. [cit. 2024-03-12].

Obr. 21: Ukázka z další výtvarné tvorby **Charlieho Mackesyho**

The Boy, The Mole, The Fox and The Horse se stalo oblíbeným a oceňovaným dílem z řad odborné veřejnosti, ale i mezi obyčejnými lidmi. Kniha vyšla v roce 2019 a mimo jiné je první knihou, která získala cenu Waterstones Book of the Year a současně i Noble Book of the Year (2019). Byla přeložena do 40 jazyků a dialektů a je sdílena lidmi na nejrůznějších místech po celém světě – na lampách, ve školách, kavárnách, na obálkách časopisů, ve věznicích, nemocnicích a dalších.⁵⁰ Cení si jí i pomáhající profese, jako zdravotníci, učitelé nebo terapeuti. Ti také nedlouho po zveřejnění ukázky první ilustrace posílali autorovi děkovné e-maily, protože pasáže z knihy mohou být dobrým nástrojem pro diskusi o duševním zdraví (viz obr. 22). Britská armáda ji zase využívá jako pomoc pro vojáky s posttraumatickou stresovou poruchou. Román je také zfilmován a Charlieho kresby zanimovány do stejnojmenného krátkého filmu (34 min.).⁵¹ Sám autor tak obrovskou vlnu pozitivního ohlasu nečekal a je moc rád, že kniha je pomocnou rukou tolika lidem: “*It’s a privilege that the book has helped others. I’m so pleased it speaks to people and gives courage.*”⁵²

⁵⁰ *Boy, The Mole, The Fox and The Horse*. Online. Exclusivebooks. © 2024. Dostupné z: <https://exclusivebooks.co.za/products/9781529105100>. [cit. 2024-03-12].

⁵¹ *Chlapec, krtek, liška a kůň*. Online. ČSFD. © 2001-2024. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/1280643-chlapec-krtek-liska-a-kun/recenze/>. [cit. 2024-03-13].

⁵² BIRCHALL, Katy. Charlie Mackesy on The Boy, the Mole, the Fox and the Horse: ‘It’s humbling... The reaction was beyond anything I ever imagined’. Online. Countrylife. 2021. Dostupné z: <https://www.countrylife.co.uk/nature/charlie-mackesy-on-the-boy-the-mole-the-fox-and-the-horse-its-humbling-the-reaction-was-beyond-anything-i-ever-imagined-221247>. [cit. 2024-03-12].

"Being kind to yourself is one of the greatest kindnesses," said the mole.

"What is the bravest thing you've ever said?" asked the boy.

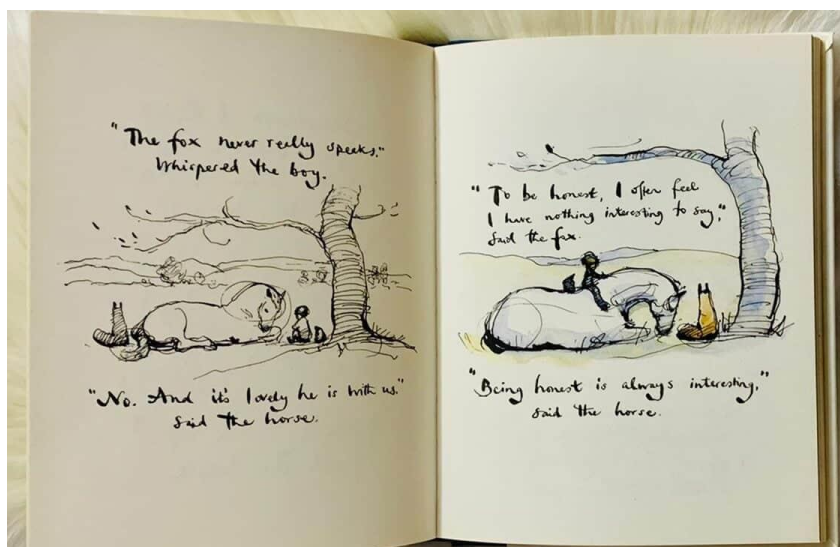

"Help," said the horse.

Obr. 22: Ilustrace z knihy *The Boy, the Mole, the Fox and the Horse*

Děj knihy je prostý – zvědavý chlapec, životem ostražitá liška, krtek s velkou chutí do života a moudrý kůň jdou spolu krajinou, překonávají překážky a společně si povídají. O strachu, o lásce, o přátelství, zkrátka o životě. Navzájem si kladou otázky a díky jejich rozdílným povahám a odlišnému vnímání světa se tak navzájem doplňují. Je to univerzální příběh o laskavosti, který tak může být určen pro všechny věkové kategorie čtenářů.⁵³

Jelikož se jedná o grafický román, na každé straně se tak nachází tušová ilustrace, kterou doplňuje krátký ručně psaný text. Autor chtěl, aby obrázky vyzařovaly komfort a byly uklidňující, proto je celý příběh zasazen do přírody. Postavy prochází lesy, poli a krajinou, inspirované anglickým venkovem, ve které Mackesy vyrůstal a kde už jako malý trávil čas jeho objevováním a přemýšlením o nejrůznějších věcech. Měl také už odmala blízko ke zvířatům, považuje je za nevinné a otevřené bytosti, a právě i proto si je vybral za své hlavní postavy. Jejich výběr nebyl náhodou. Kromě toho, že jde o zvířata taktéž typická pro anglický venkov, Mackesy má například velmi blízko ke koním. Fascinuje ho jejich sametový a měkký nos a zároveň paradox, jak tato zvířata dokáží být zároveň silná a něžná. V mládí měla jeho rodina koně a on je už tehdy začal kreslit. A kreslí je rád i dodnes, o čemž svědčí právě tato kniha.⁵⁴

Obr. 23: Ukázka z anglického originálu knihy

⁵³ Chlapec, krtek, liška a kůň. Online. Kosmas. © 2024. Dostupné

z: <https://www.kosmas.cz/knihy/289835/chlapec-krtek-liska-a-kun/>. [cit. 2024-03-13].

⁵⁴ BIRCHALL, Katy. *Charlie Mackesy on The Boy, the Mole, the Fox and the Horse: 'It's humbling...*

The reaction was beyond anything I ever imagined'. Online. Countrylife. 2021. Dostupné

z: <https://www.countrylife.co.uk/nature/charlie-mackesy-on-the-boy-the-mole-the-fox-and-the-horse-its-humbling-the-reaction-was-beyond-anything-i-ever-imagined-221247>. [cit. 2024-03-15].

Jak jsem již zmínila, tato kniha byla pro mou praktickou bakalářskou práci velkou inspirací. Líbí se mi jak její výtvarné zpracování, tak námět a krátké texty, které jsou stručné, a přitom výstižné a hluboké. Je pro mě ukázkou milé, něžné a podnětné četby, která svou formou osloví jak starší čtenáře, tak ty mladší. Takové knihy zabírají ve světě své zvláštní místo. Šíří laskavost, povzbuzení a myslím, že každému čtenáři dokáží nabídnout, co potřebuje.

Oceňuji, že kniha není jen těžkým filozofováním o životě, k čemuž by mohla sklouznout, ale díky ilustracím se stává příjemným a zábavným čtením. Jde navíc vidět, že autor je skutečný kreslíř. Jeho kresby působí svěže a čistě a jsou perfektně provedené. K nim se také hodí ručně psaný text, který by v jiných případech mohl působit nepříjemně, ale zde naprosto zapadá do celého stylu a kontextu knihy. Myslím, že klasická sazba by zde mohla dokonce působit rušivě a srážet hodnotu kreseb. Celá kniha se mi jeví svým grafickým provedením od obálky přes knižní blok uvolněná, a tak trochu zasněná, což koresponduje s jejím obsahem.

Obdivuji Mackesyho výtvarnou práci i práci spisovatelskou. Jeho dílo, i on sám se pro mě stal inspirací a podnětem ke snaze vytvořit mou vlastní knihu, která by šířila podobné poselství. A toho jsem se také držela po celou dobu její tvorby.

PRAKTICKÁ ČÁST

3 ZAČÁTKY TVORBY

Kniha je určena primárně pro dospívající čtenáře. Od toho se odvíjela tvorba a charakter všech jejích částí – ilustrací, textu, grafické úpravy i obalu, kdy jsem se tyto prvky snažila přizpůsobovat potřebám těmto čtenářům.

3.1 VIZE

Ve druhém ročníku, když mě čekalo vybrat si podobu a zaměření své budoucí bakalářské práce jsem měla silnou vizi – „Chci vytvořit od začátku až dokonce vlastní knihu.“ A tak jsem tuto vizi následovala a rozhodla se jít cestou knižního grafického designu.

S grafickým designem jsem se seznámila na střední škole. Už v minulosti jsem zkoušela základy knižní sazby, úpravy a tvorbu ilustrací, avšak doposud jsem nikdy nezkoušela vytvořit komplexní autorskou knihu – s vlastním textem, ilustracemi i její grafickou úpravou. Věděla jsem, že si na sebe nakládám nelehký úkol a že mě čeká náročná práce. Zároveň jsem se na ni však těšila. A tak jsem začala svou práci s předstihem o více jak rok dopředu, abych měla na vše dostatek času a dokončila svou vizi do podoby, kterou budu moct s čistým svědomím ukázat.

Kromě touhy vyzkoušet si kompletní knižní grafickou úpravu jsem se rozhodla na knize pracovat také proto, že se jedná o hmotný předmět, kde je možnost vyjádřit se v celistvosti pomocí psaného textu a výtvarné práce. Ve své představě jsem nosila knihu, jako kompaktní předmět, který není příliš rozměrný a který je možný brát si s sebou, například na cesty. Který bude obsahovat text, vyjadřující mé myšlenky s odpovídajícími ilustracemi. A který bude vyprávět příběh pro ostatní lidi, a může být pro někoho možná i podnětný nebo zajímavý.

3.2 INSPIRACE K ILUSTRACÍM A TEXTU

3.2.1 Text

Text je inspirovaný mými vlastními poznatky a dosavadními zkušenostmi. Chtěla jsem vytvořit příběh s hlavní hrdinkou, která vychází ze mě, když jsem prožívala období dospívání. Leontýna podobně myslí, chová se a zažívá i některé podobné věci. Nechtěla jsem však, aby byla úplně stejná jako já, a tak jsem jí dala jiné jméno a vzhled.

Důvod vzniku takového příběhu byl podělit se o vlastní zkušenosti a prožitky z dospívání. Jedním z cílů bylo vytvořit knihu, která by mohla být pomocná lidem zažívající podobné problémy, jaké jsem zažívala já v tomto období. I když se mi nepodařilo shrnout v krátkosti celé dospívání do jedné knížky, snažila jsem se inspirovat takovými body, které byly pro mě zásadní a ty jsem v knize rozebrala pomocí příběhu.

Cílem bylo také vyvarovat se, aby se příběh stal jen monotónním, těžkým povídáním. Mým záměrem bylo, aby byl text čtivý a bavil by tak zajímavý i pro teenagery, pro které je zejména určen. Proto jsem se rozhodla držet ho na jakési harmonické úrovni mezi těžším povídáním a odlehčeností.

Velkou inspirací mi byla, jak jsem již zmiňovala, kniha *The Boy, the Mole, the Fox and the Horse*. Původně jsem se také chtěla ubírat její formou – grafický román s minimem textu. Ale v průběhu práce jsem změnila názor a soustředila jsem se tak na tvorbu krátkého textu, který je doplněný ilustracemi. Charakteristických znaků této knihy jsem se však snažila držet po celou dobu psaní. Psala jsem text o křehkosti, laskavosti a naději.

3.2.2 Ilustrace

S výběrem výtvarné podoby ilustrací jsem si dala záležet. Nejdříve jsem vyzkoušela více výtvarných technik, stylů i stylizací, ze kterých jsem pak následně vybrala jednu vítěznou podobu, která se mi do knihy nejvíce hodila, i s přihlédnutím, že se má jednat o knihu určenou pro dospívající čtenáře. Hledání výtvarného stylu rozepisuji v následující podkapitole. Zde se zaměřuji na umělce, který mě inspiroval k výsledné podobě ilustrací.

Dadu Shin je Newyorský ilustrátor a umělec s asijskými kořeny. Vystudoval Rhode Island School of Design v zaměření na ilustraci a po studiu se věnoval více jak deset let práci v oboru redakční ilustrace. Jeho tvorba se objevila například v denících

The New York Times nebo The Wall Street Journal.⁵⁵ Později však začal toužit po pracovním zaměření, kde by mohl vyjadřovat pouze jeho myšlenky a témata a nebyl limitován požadavky ostatních. Začal se proto věnovat vlastní tvorbě. V jeho ilustracích tak můžeme najít témata autorovy identity, původu, dětství, výchovy nebo společenského života.⁵⁶

Nemá vyhraněný výtvarný styl, ale jak sám říká, rád experimentuje s materiály. Dříve se za nesourodý výtvarný styl cítil frustrovaně, ale nyní je za něj rád, protože mu dodává určitou flexibilitu. Jeho díla tak vznikají jak s pomocí digitálních technik, tak i tradičních výtvarných materiálů.⁵⁷

Pro mou práci byly ale nejvíce důležité jeho ilustrace provedené klasickým kuličkovým perem (obr. 24). Zachycuje na nich komplikovaná osobní témata, ale i věci obyčejné, jako třeba jeho záliby či zápory. Spíše, než náměty jeho kreseb na mě zapůsobilo jejich výtvarné provedení a výsledná podoba. Autor se v nich pomocí rozostřené, sametové kresby snaží navodit pocity melancholie a podivnosti. Sám říká, že je to jednak jeho estetická volba, zároveň také ale vyjádření, jak v poslední době přemýšlí.⁵⁸

Jeho kresby mě zaujaly právě tím, jak působí melancholicky. A jelikož je můj text inspirovaný minulostí a zároveň je zamýšlením se nad různými životními otázkami, tento styl mi k němu velmi korespondoval. Rozhodla jsem se proto vytvořit ilustrace, které budou navozovat podobný pocit. Inspirovala jsem se také barevností, kdy jsem využila primárně modrou.

⁵⁵ *Interview: Dadu Shin*. Online. Inky Goodness. © 2024. Dostupné z: <https://inkygoodness.com/features/interview-dadu-shin/>. [cit. 2024-03-18].

⁵⁶ *With only a blue ballpoint pen Dadu Shin creates illustrations dripping in eeriness*. Online. HINGLEY, Olivia. It's Nice That. 2022. Dostupné z: <https://www.itsnicethat.com/articles/dadu-shin-illustration-160522>. [cit. 2024-03-18].

⁵⁷ *Interview: Dadu Shin*. Online. Inky Goodness. © 2024. Dostupné z: <https://inkygoodness.com/features/interview-dadu-shin/>. [cit. 2024-03-18].

⁵⁸ *Artist Spotlight: Dadu Shin*. Online. BOOOOOOOM. © 2024. Dostupné z: <https://www.booooooom.com/2023/03/15/artist-spotlight-dadu-shin/>. [cit. 2024-03-18].

Obr. 24: Kresby kuličkovým perem od **Dadu Shina**

3.3 PRVNÍ NÁVRHY A POSTUP PRÁCE

3.3.1 Text

Přestože ráda píšu, nikdy jsem doposud nezkoušela psát vlastní knihu. Proto jsem si nechtěla dávat hned pro začátek nerealistické cíle v podobě limitu stran atd. a radši jsem vycházela z toho, jak mi psaní šlo. Mým záměrem v textu bylo správné vyjádření myšlenek zasazených do příběhu. Textu jsem věnovala velkou pozornost a ten tak procházel mnoha změnami.

Téměř od začátku jsem měla rozhodnuto, že chci psát příběh pro teenagery, ale neměla jsem jasno, o jaký konkrétní se bude jednat. Vidinou bylo vytvořit text, který by třeba pomohl někomu jinému v podobné situaci. Postupem času jsem se rozhodla čerpat z mých vlastních zkušeností a vzpomínek a začít tak psát text s těmito prvky. Vymyslela jsem si hlavní postavu, které jsem dala jméno Leontýna a postupně s ní tvořila příběh.

S textem jsem nebyla dlouho spokojená. Sama jsem se přesvědčila, že psaní knihy není jednoduchou záležitostí, a tak jsem jej častokrát měnila a upravovala. A jelikož jsem na něj potřebovala dát zpětnou vazbu, konzultovala jsem jej několikrát s paní Mgr. Markétou Svobodovou Ph.D., která mimo jiné působí u nás na katedře výtvarné výcho-

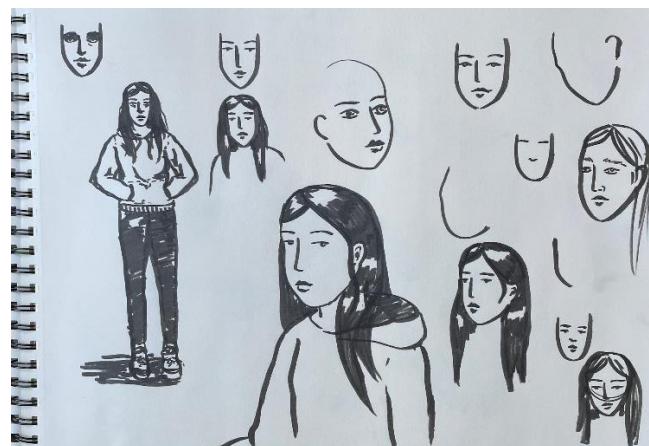
vy UPOL a má s psaním knih zkušenosti. Ta mi dokázala poradit, pomohla mi text „učesat“ a já ho tak mohla vylepšit. Tímto chci paní Svobodové ještě jednou velmi poděkovat ze její ochotnou a vstřícnou pomoc a také navedení mé práce do lepších kolejí. Moc si její pomoci vážím.

3.3.2 Ilustrace

Finálním ilustracím předcházelo nemálo skic a zkoušek výtvarných technik. Určité zásadní body, jako třeba výběr konkrétních námětů pro ilustrace jsem mohla realizovat až po hrubém dokončení textu. Proto tvorba ilustrací probíhala současně s psaním.

Co se týče výtvarné techniky, měla jsem od začátku jasno, že chci ilustrace kreslit. Začala jsem tedy zkoušet různé kresebné techniky – kresbu tužkou, barevnými fixami, pastelkami, tuší, černými fixami a jejich kombinace. K tomu jsem se zaměřovala také na stylizaci, kdy jsem se posouvala v rozmezí od realističtějšího zobrazení k minimalistickým až komiksovým podobám. Nedlouho od začátku práce jsem objevila umělce Dadu Shina, který mě inspiroval svými kresbami, a tak jsem svůj kresebný vývoj postupně začala směřovat podobným směrem. Ujasňovala jsem si i barevnost, kdy jsem se rozhodla držet pouze u pár barev s hlavním zastoupením modré a žluté. A to z důvodu, že se mi tyto barvy hodily k tématu, a navíc i z estetického hlediska, protože jsem chtěla knihu barevně sladit. Níže je pár ukázek z postupu práce při hledání výtvarného stylu ilustrací.

Obr. 25: Hledání výtvarné podoby ilustrací

Po ujasnění barevnosti a dokončení textu alespoň z větší části jsem vybrala pasáže, které jsem se rozhodla ilustrovat. Začala jsem k nim tvořit skici a rozvrhovat si tak kompozice budoucích ilustrací (viz obr. 26).

Obr. 26: Skici kompozic

4 REALIZACE KNIHY

Po objasnění začátku tvorby a uvedení prvních návrhů ilustrací a textu již níže popisují vzhled a podobu výsledných částí knihy.

4.1 VÝSLEDNÁ PODOBA ILUSTRACÍ A TEXTU

4.1.1 Text

Finální text mé knihy by se dal zařadit z hlediska rozdělení literatury pro děti a mládež do *intencionální literatury* (knihy primárně určená pro dospívající čtenáře) a z hlediska knižních žánrů například do *prozy s dětským hrdinou* či *povídky* (jelikož se jedná o prozaický text kratšího rozsahu s jednodušším dějem a malým počtem postav⁵⁹).

Zabírá zhruba 20 stran textu A4 (konkrétně kolem 50 stran v knize) a vypráví příběh hlavní hrdinky Leontýny. Celý příběh je o putování po cestě, naději a snaze vyřešit si své problémy. Přibližuje, kde je možné hledat odpovědi na naše problémy... a že se dá dopátrat i po jejich původu. Následuje stručný popis děje knihy.

Lea žije průměrný život 15leté holky v obyčejném městě. Má rodinu a přátele, také dost peněz, aby mohla žít spokojený život. Jenomže ona se uvnitř trápí otázkami a problémy, které se najednou odkudsi vzaly a ona neví, co s nimi. Cítí se ztracená a zmatená ve světě, který byl donedávna ještě tak jasný a přehledný. Sama sebe se ptá „Jak to?“

Jednoho dne jede zrovna vlakem ze školy. Sedí u okýnka a kouká se zadumaně ven do krajiny. Na tváři má napjatý, trochu smutný výraz. Když v tom její klid přeruší stařenka, která si k ní sedne na sedačku. Hned na další zastávce ale vystupuje. A Týna, si po jejím odchodu všimne, že nechala na stole jakousi knížku. Chce vyběhnout a vrátit ji, ale nestihne to... Vlak už se zase rozjede. Po chvíli váhání se rozhodne do knížky nahlédnout, ale nic v ní neuvidí. Bude si myslet, že je to nějaký žert a knihu zaklapne. Když v tom se jí přihodí zvláštní situace... Celý obraz se jí začne před očima třpytit a lesknout! Jen v leknutí sedí a neví co se děje. V hlavě se jí začnou honit děsivé myšlenky. Pak náhle ucítí, jak kamsi padá a následně, že i dopadne. Ale kam? Celá vyděšená kouká, že se nad ní naklání jakási postava, která jí podává ruku a pomáhá jí na nohy.

⁵⁹ *Povídka*. Online. Rozbor-dila. © 2024. Dostupné z: <https://rozbor-dila.cz/povidka/>. [cit. 2024-03-20].

Je to mladá paní, která se na ni usmívá. Ta jí nabídne, aby se s ní šla projít a že jí chce něco ukázat. Lea po chvíli váhání souhlasí, a tak se spolu vydají na cestu.

Společně zažívají různé situace, při kterých jí paní pomáhá s různými tématy, které Leontýnu trápí. Zanedlouho dojdou na místo, které jí chtěla žena ukázat. Ta jí potom dá najevo, že je čas se rozloučit. Spokojená a vděčná Týna, že jí paní pomohla, se s ní tedy rozloučí a chce se vydat sama zas dál po cestě. Než ale stihne vyjít, doslova narazí na nějakou malou holčičku. Nejdřív jí malá rozčiluje, ale potom se s ní spřátelí. Lea se jí rozhodne zavést domů, a tak se spolu vydají na cestu k domovu. Po cestě se jim přihodí také několik situací, kdy sama Týna bude občas koukat, kolik jí toho taková malá holka může ukázat a naučit. Domů stihnou dojít přesně včas, než stihne zapadnout slunce. Holčička ji přemluví, aby jí v pokoji přečetla pohádku, ale než stihne dočíst, obě v posteli usnou.

Lea se probudí, až když do pokoje kdosi vkročí. Poznává, že to je paní, se kterou se potkala na začátku cesty. Ta se jí představí jako starší sestra malé holčičky a zároveň jí nabídne, aby s nimi bydlela. Týna je už ale moc unavená, a tak se, ač nechtěně, poddá spánku.

Probudí se až ve vlaku, ve kterém seděla na začátku. Celý zážitek pro ni byl ale silný a bude jí vrtat hlavou. Hledá odpovědi na to, co se právě stalo, a tak se rozhodne kouknout do knížky, kterou tam nechala ta stařenka, s nadějí, že jí pomůže získat informace. Překvapí ji, že v ní tentokrát přece jen něco uvidí, ručně psaný text..., který jí změní pohled na život.

Knize jsem dala název LEA KROK DO NEZNÁMA, a to proto, že za mě dobře vystihuje téma dospívání a obsah textu. Zkratka jména Leontýna – Lea, zase zní a působí graficky zajímavě.

4.1.2 Ilustrace

V hotových ilustracích může být patrná inspirace umělcem Dadu Shinem. Svým vzhledem pro mě vyjadřují jakési melancholické nálady z dospívání. Je jich celkem sedm a původně jsou zhotoveny ručně, použitím klasických výtvarných technik. V knize jsou pak vloženy jejich skeny, převedené do režimu CMYK (kvůli tisku) a mírně upravené v programu Adobe Photoshop.

Jsou nakresleny pastelkami, je v nich zastoupena primárně modrá barva, protože pro mě mimo estetické důvody nejlépe vyjadřuje období dospívání a zobrazují primárně figury. Líbila se mi myšlenka pro lepší přehlednost odlišit od sebe jednotlivé postavy

z příběhu barvami. Proto je hlavní postava (Leontýna) nakreslena modrou, paní tmavě modrou a malá holčička žlutou. K těmto třem barvám jsem přidala v jedné ilustraci ještě růžovou, která vyznačuje kámen, o kterém se píše v textu. Ilustrace jsou vyhotovené na lehce zatónovaném kreslicím papíře formátu A4. Papír jsem využila tvrdý s jemnou texturou, a to proto, že na textuře dobře ulpíval pigment z pastelek. Tak vznikl jakýsi zamlžený efekt, který měl dodat ilustracím pocit melancholie či zasnění.

Obr. 27: Ilustrace použité v knize

Po vyhotovení těchto ilustrací jsem usoudila, že by bylo vhodné doplnit knihu ještě dalšími ilustracemi, které by působily odlehčeně a zároveň by ukončovaly některé kapitoly. Proto v knize na konci některých z nich leží pastelová abstraktní ilustrace. Ilustrace byly vyhotoveny na stejný papír A4 jako ostatní kresby. V abstraktních kresbách mi ale šlo primárně o vyjádření pocitů, které prožívá hlavní postava v jednotlivých kapitolách. Je na nich zaznamenán také vývoj její nálady, od smutné, až po uvolněnou a otevřenou. Jelikož jsem vycházela z pocitů, které v příběhu hlavní postava cítí, jsou

ilustrace tvořené rozmazaným pastelem, kde se barvy společně mísí a vyjadřují tak (pro mě nejlépe) toto abstraktní téma. Takovýchto ilustrací je v knize celkem pět.

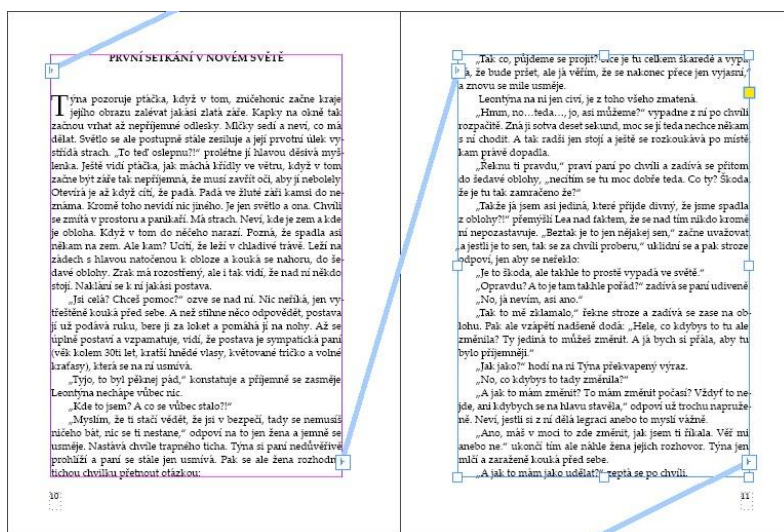
Obr. 28: Abstraktní ilustrace použité v knize

4.2 GRAFICKÁ ÚPRAVA KNIHY

Po dokončení ilustrací a textu jsem mohla přistoupit k samotné tvorbě a grafické úpravě knihy. Prováděla jsem ji v programu Adobe InDesign.

Prvním krokem bylo nastavení dokumentu. Vytvořila jsem formát 150 × 180 mm, který mi nejvíce vyhovoval vzhledem k obsahu a záměru knihy. Textové pole je vymezeno na každé straně v poli 15 mm shora, 15 mm z vnější strany, 20 mm zdola a 20 mm zevnitř.

Dalším krokem bylo tzv. *nalití připraveného textu* do zřetězených textových polí, které umožňují mezi sebou souvislé protékání textu. Číslování stran jsem umístila pod vnější stranu textových polí. Poté jsem hledala správný font, velikost písma i řádkového prokladu a celkové rozvržení odstavců. Rozhodovala jsem se mezi fonty se serify, např. Century, Georgia, Book Antikva nebo Palatino Linotype. Souběžně probíhalo i vkládání ilustrací a ujasňování jejich rozmístění v dokumentu.

Obr. 29: Ukázka rozvržení stránek s viditelnými zřetěženými texty

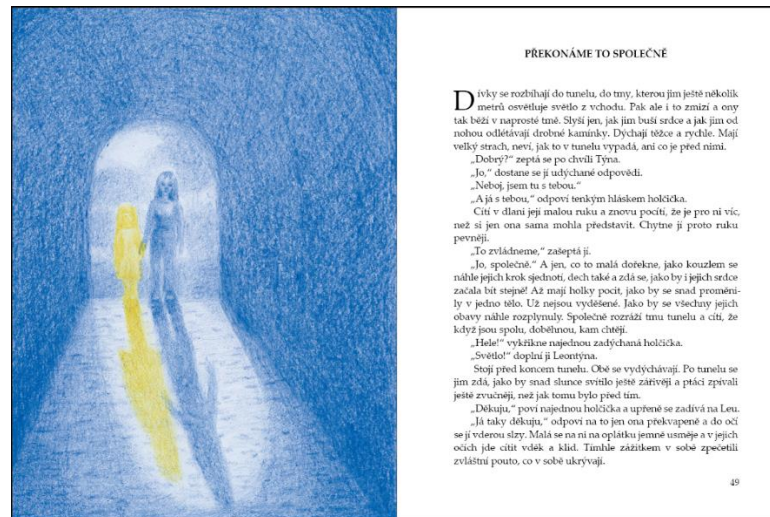
Ve finální podobě je text vysázený fontem Palatino Linotype, řezem Regular, velikostí 10 b s řádkovým prokladem 13 b. Stejným fontem jsou napsány i čísla stran. Názvy kapitol jsou definovány *kapitálkami*, které leží ve výšce 9,4 mm od textu. Text je zarovnán do *bloku s posledním řádkem doleva*, kde je vybrána možnost *dělení slov*. Odsazení odstavců a přímých řečí je 7 mm. První písmeno počátečních slov na začátku každé kapitoly je zvýrazněno *iniciálami* a také některé pasáže v textu jsou zvýrazněny *kurzívou*.

Palatino Linotype

Obr. 30: Ukázka použitého fontu v knize

Po nastavení výše zmíněných údajů jsem každou stranu zvlášť kontrolovala a graficky upravovala, také odstraňovala typografické chyby. Iniciály, které ležely moc blízko zbytku slov jsem mírně odsadila. Pro opticky lepší působení textu na stránce jsem využila funkci *Optické zarovnání okrajů*. Bylo potřeba také vyřešení východových řádků – *sírotků a vdov*, tzv. *parchantů*, které se pokládají za typografickou chybu. Jedná se o poslední řádek odstavce, umístěný na začátku následující strany a první řádek odstavce začínající na konci strany.⁶⁰ Vyřešila jsem je třemi způsoby, které jsem kombinovala podle potřeby: vložением do části odstavce mírného prostrkání mezi písmeny nebo naopak zúžením mezer, zákazem nebo vynuceným dělením potřebných slov, anebo, pokud to bylo možné, sloučením dvou odstavců do sebe či rozdělením odstavce.

Rozložení ilustrací v dokumentu jsem se snažila držet rovnoměrně po sudých a lichých stranách. Zároveň jsem si přála umístit je vždy na co nejbližší straně k textu, kterým byly inspirovány. U všech jsem také odstranila číslování stran, protože působilo rušivě a abstraktní kresby jsem stáhla na rozmezí textového pole (ostatní jsem ponechala přes celou stranu, aby vynikly na malém formátu knihy).

Obr. 31: Ukázka výsledné podoby jedné dvojstrany z knihy

⁶⁰ KOČIČKA, Pavel a BLAŽEK, Filip. *Praktická typografie*. Praha: Computer Press, c2000. ISBN 80-722-6385-4.

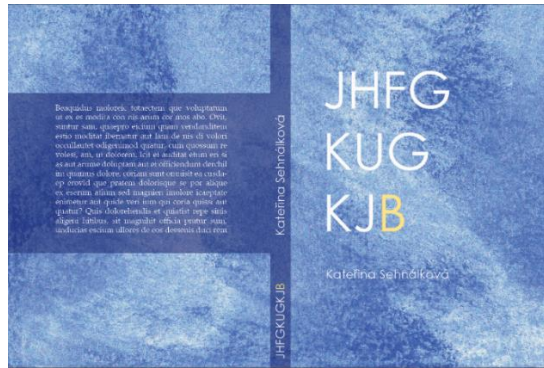
Když byla kompletně hotová podoba knižního bloku, zbývalo ještě vytvořit úvodní a závěrečné strany knihy. Do úvodních stran jsem vybrala pouze některé z těch, které se dají do knih zařadit. Vynechala jsem například *signet* či *frontispis*. Všechny nezbytné úvodní strany jsem však do knihy zařadila.

Knihy začíná *patitulem*. Jedná se o název knihy obvykle napsaný menší velikostí písma, či decentnějším písmem. V mé práci je na něm tedy uvedeno LEA KROK DO NEZNÁMA. Text je zasazený lehce nad střed a je vysázen fontem, který jsem využila na obálce, velikostí 12 b. Následující lichou stranou je *titulní strana*, kde se nachází taktéž název knihy, ve stejné výšce, stejným fontem, ale větší velikostí (v tomto případě 18 b a 12 b). Také obsahuje mé jméno jako autora knihy a místo a rok vydání. Na druhé straně titulního listu je umístěna *autorská tiráž*. V ní je napsána pouze značka copyrightu s mým jménem a rokem. Značka ISBN na ní není uvedena, protože se jedná o knihu, která nebude oficiálně publikována. Poslední úvodní stranou je *věnování*, které je napsáno kurzívním řezem písma. Závěrečnou stranou knihy je *technická tiráž*, kde je zopakován název s autorem, dále je uveden údaj o počtu stran, jazykové korektuře, obálce a tisku s vazbou. Také obsahuje místo a rok vydání a zmínku, že se jedná o bakalářskou práci. Všechny uvedené údaje jsou vysázeny 9 b písmem.

4.3 OBAL KNIHY

Posledním krokem k úplnému dokončení knihy bylo vytvořit její obal. Jelikož mým přáním bylo realizovat knihu v pevných deskách bez přebalu, soustředila jsem se na tvorbu tištěného obalu. Obalu jsem věnovala zvýšenou pozornost, jelikož ho pokládám za velmi důležitou část knihy. Snažila jsem se, aby ve výsledku působil poutavě, zajímavě, graficky čistě a zároveň korespondoval s obsahem knihy.

První návrhy vyznačují mou snahu o čistě grafickou podobu (viz obr. 32). Pracovala jsem s abstraktní ilustrací z knihy, kterou jsem využila jako pozadí a písmem, které jsem záměrně držela na minimalistické rovině. Font písma jsem vybrala Century Gothic. Tento font jsem již pak dále v neměnila. Jelikož jsem v té době ještě neměla ujasněnou finální podobu názvu, je v prvních návrzích místo něho vysázen pouze zástupný text. Od začátku jsem ale měla jasno, že chci obal ladit do dvou barev (modré a žluté), které jsou nejvíce zastoupeny v ilustracích. Využívala jsem i jejich přesné odstíny. Žlutá v obalu značí oživující prvek, protože čistě modrý obal by působil příliš smutně a monotónně.

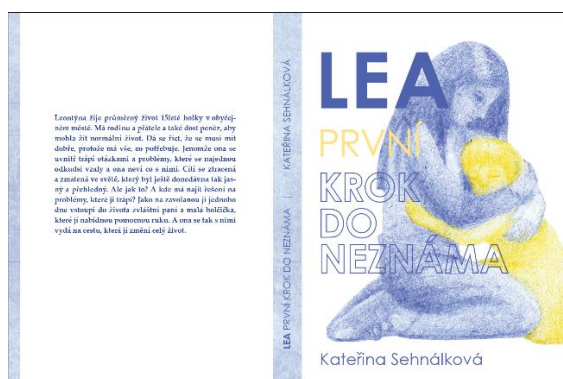
Obr. 32: Jeden z prvních návrhů obalu

Po několika takovýchto návrzích jsem usoudila, že by vzhledem k obsahu knihy na obalu působila lépe ilustrace. Vybrala jsem tedy jednu a začala s ní pracovat. Od té doby probíhala tvorba návrhů již pouze s ilustracemi. Další vývoj se odehrával v duchu hledání umístění písma s kresbou a jejich vzájemných kompozic. Písmu jsem také změnila řez a zkoumala, jaký bude ke kresbě nejvíce sedět. V průběhu tvorby došlo postupně i k ujasnění názvu.

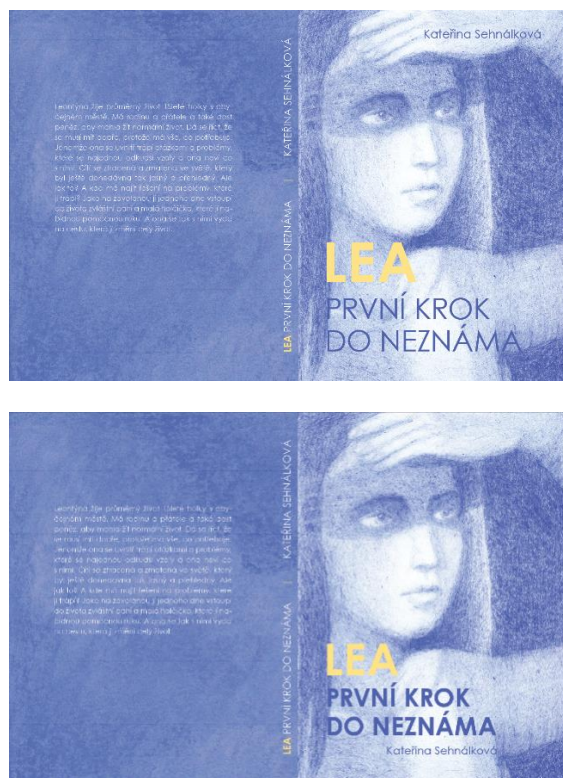

Obr. 33: Ukázka prvních návrhů s kresbou

V jeden moment se vývoj ubral odlišným směrem, když jsem zkoušela pracovat s jinou ilustrací. Návrhy bílých obálek (viz obr. 34) ale na mě působily spíše jak plakát a příliš se mi ke knize nehodily. A tak jsem se vrátila k původní kresbě dívky se zakrytou tváří a dřívějším návrhům. Z původních návrhů jsem pak vybrala jeden, který jsem dále rozvíjela. Vzniklo tak dalších několik variant, kde jsem měnila primárně písmo na hlavní straně (obr. 35).

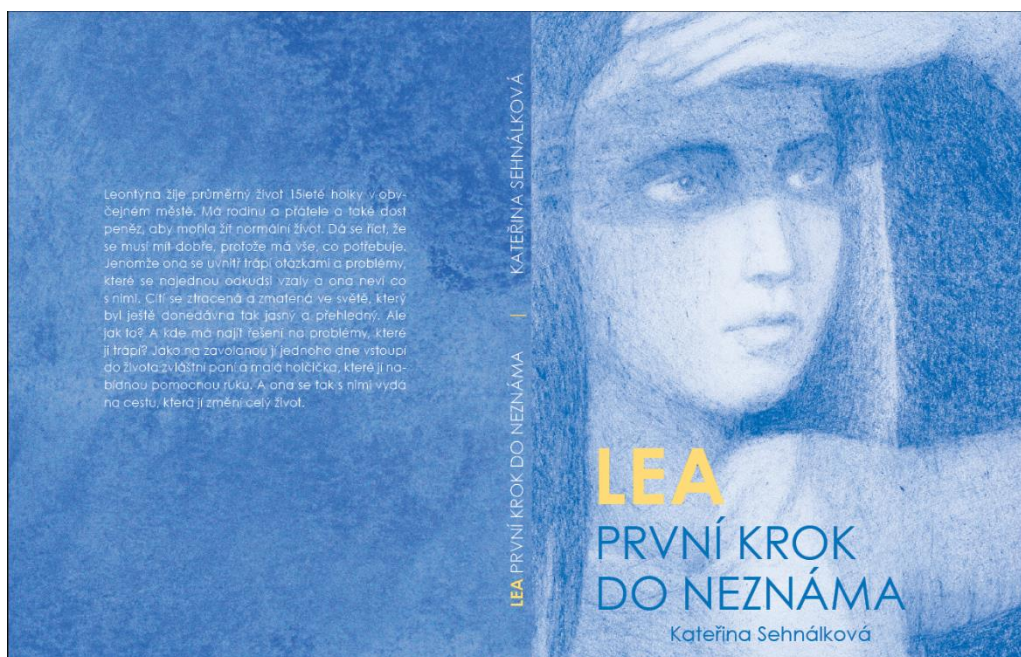

Obr. 34: Ukázka návrhu s bílým pozadím

Obr. 35: Dále rozvinuté varianty původního návrhu

Ze souboru posledních návrhů jsem již vybrala jeden vítězný (obr. 36). Na titulní straně se nachází kombinace písma Century Gothic v řezu Bold a Regular. Jako pozadí je použita ilustrace z knihy, kde si hlavní hrdinka zakrývá tvář před odpadajícím paprskem světla. Zdála se mi ze souboru ilustrací nejzajímavější, proto jsem ji vybrala. Na zadní straně obalu je krátká anotace k obsahu knihy na pozadí jedné z abstraktních kreseb. Hřbet obsahuje tradičně jméno autora a název knihy. Lze si všimnout, že výsledný obal má jinou barevnost než něž návrhy vložené výše. To je proto, že s tvorbou obalu probíhaly kontinuálně i úpravy skenů ve Photoshopu.

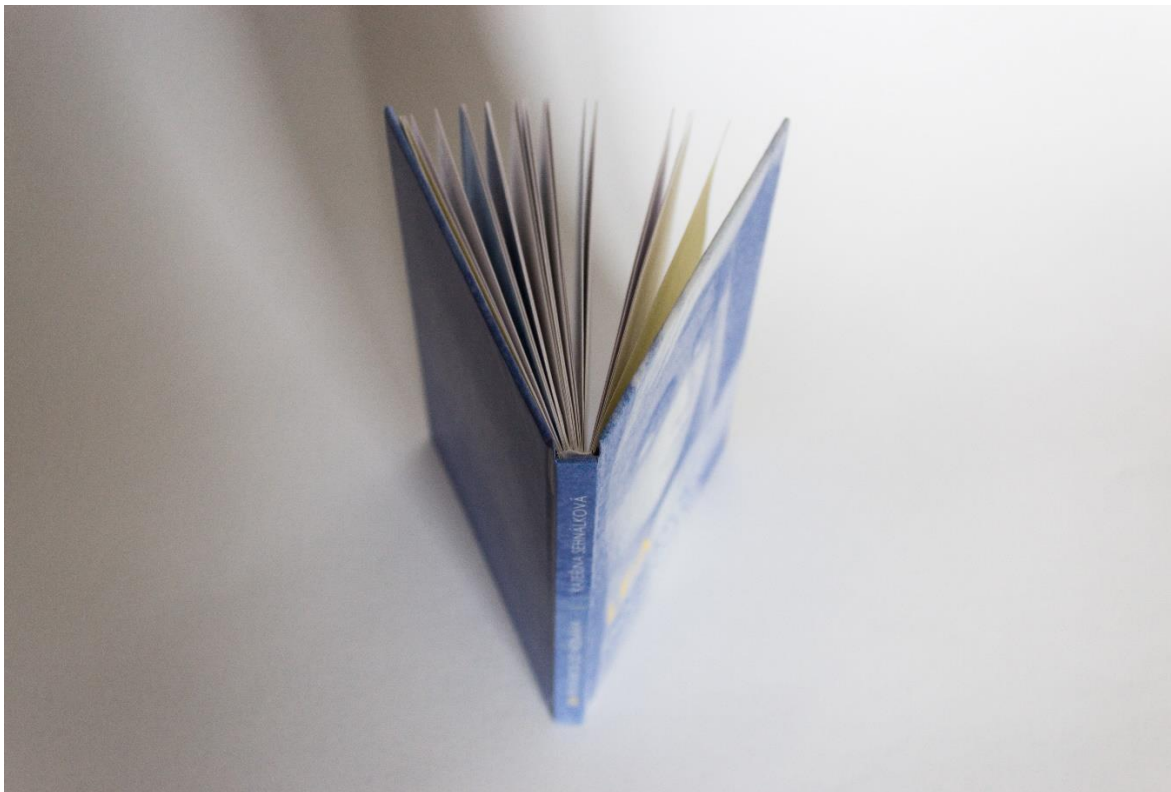
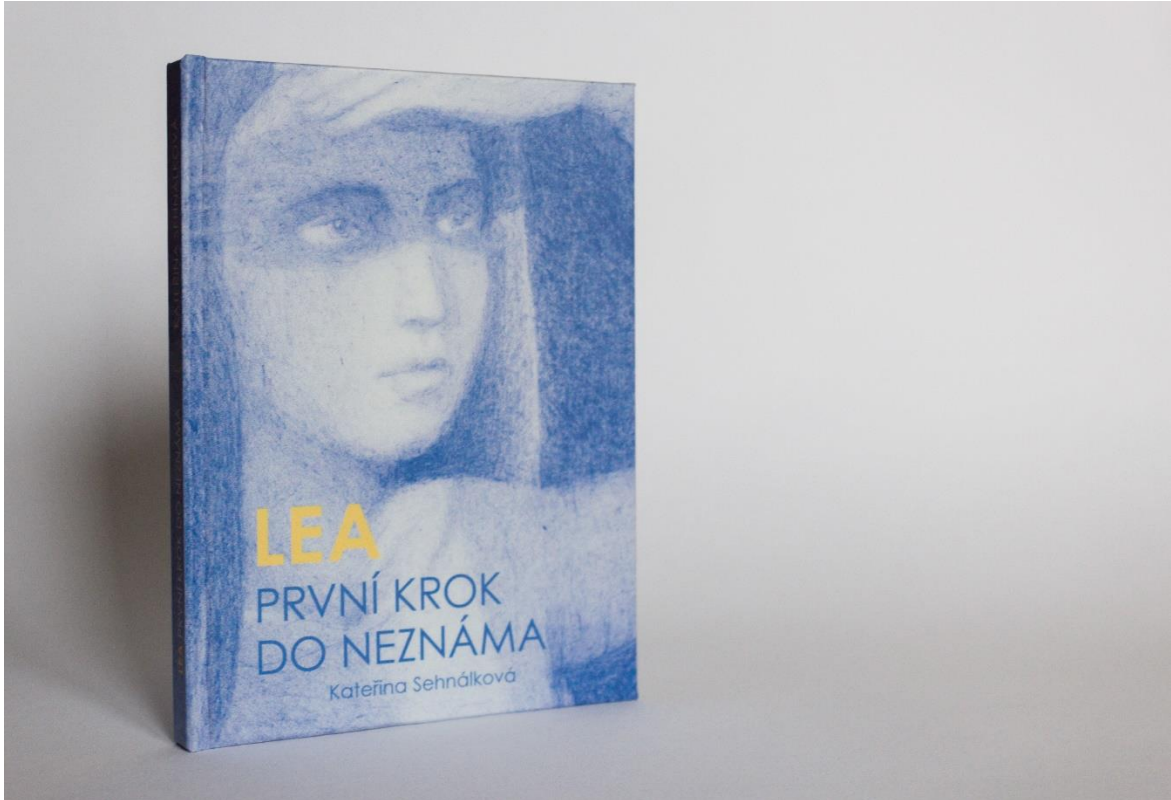

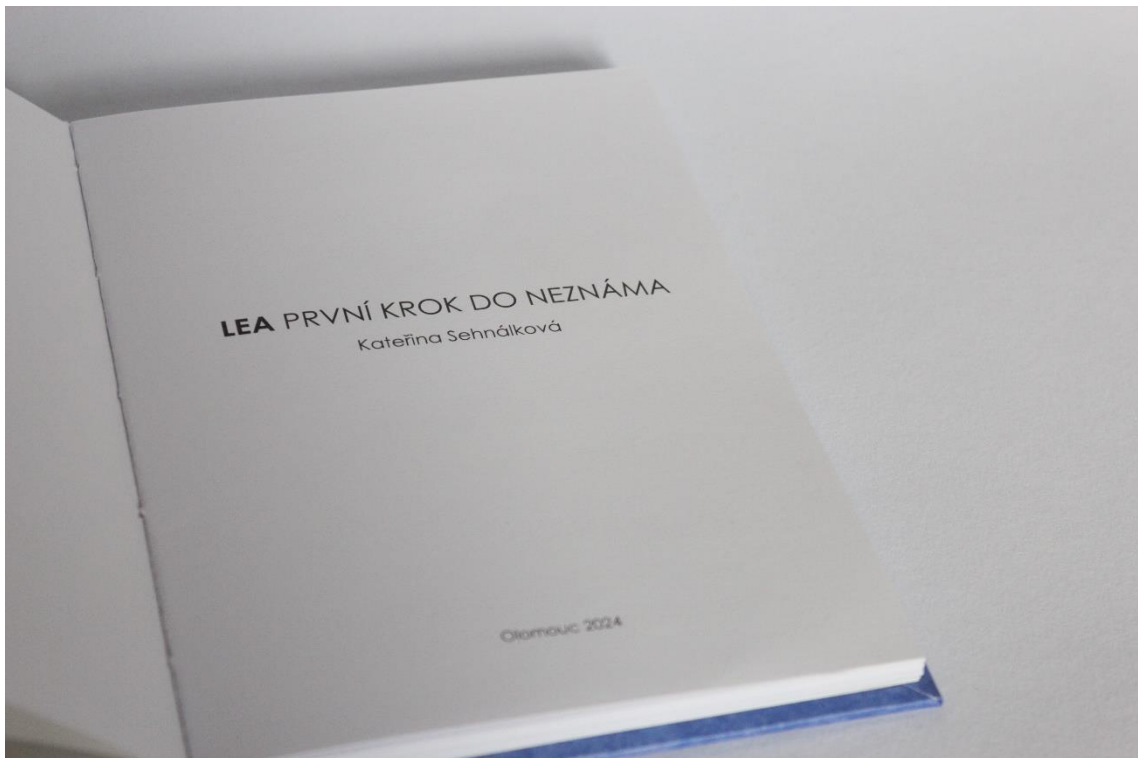
Obr. 36: Finální podoba obalu

4.4 TISK A FINÁLNÍ PODOBA KNIHY

Výsledná kniha má rozměr 150 × 180 mm a obsahuje s úvodními i závěrečnými stranami dohromady 64 stran. Je vyhotovena v pevných deskách potaženými matným laminem, svázaná vazbou V8 a u hřbetu jí zdobí bílý kapitálek. S blokem jsou knižní desky spojeny předsádkou se světle žlutým potiskem. Papír v knižním bloku je ofsetový, gramáže 170 g/m².

Za tisk a vazbu knihy se zaslouhuje studio *Booksprint s. r. o.* v Olomouci. A zejména pan Frait, se kterým jsem domlouvala podrobnosti tisku a díky jehož práci kniha vzešla do hmotné podoby.

Obr. 37: Finální podoba knihy

ZÁVĚR

Teoretická část této bakalářské práce měla za cíl pojednat o problematice literatury pro děti a mládež, konkrétněji pak o literatuře pro dospívající čtenáře. Všechny zmíněné body z úvodu práce objasnit, vysvětlit či předložit relevantní příklady. Měla prokázat rešerši českých spisovatelů a jejich děl pro mladistvé čtenáře a ve stručnosti je představit. Na závěr také uvedla tři knihy, u kterých podrobněji popsala jejich tvůrce a děj knihy. Přiložila u nich i důvod, proč jsem je sem zařadila a mnou psané krátké zhodnocení. Při psaní teoretické části jsem se držela všech v úvodu stanovených bodů, které jsem se snažila naplnit.

Praktická část měla podrobně popsat tvorbu a vysvětlit důvody vzniku mého bakalářského projektu – autorské knihy. Věnovala se všem jejím částem (ilustracím, textu, obálce a celkové grafické úpravě), kde připojila i zdokumentovaný postup práce. Na závěr popsala vzniklý produkt a předložila fotografie hotové knihy.

Samotná autorská kniha pak vzešla z cílů uvedených v úvodu, které také hodlala naplnit. Myslím, že se mi to v celku povedlo. Snažila jsem se, aby kniha působila uceleným dojmem, obálka korespondovala s jejím obsahem a ilustrace vhodně doplňovaly psaný příběh.

V textové části jsem se snažila předložit příběh z části inspirovaný mými úvahami o prožitcích a zážitcích z dospívání. Šlo mi o vytvoření textu, který bude zajímavý i pro dospívající čtenáře a bude působit pozitivně a nadějně pro osoby prožívající podobné problémy. Zda se mi tohle povedlo ale nemohu sama posoudit. Tento úkol leží na lidech, kteří budou knihu číst.

Při pohledu na výslednou knihu sice vidím některé části, které by se daly jinak napsat, ilustrovat či graficky provést, ale i tak jsem s ní spokojená. Beru je jako podněty ke zlepšení mých budoucích prací, ale i inspiraci pro další projekty. Za vznikem knihy stál kus práce, který mě o mnoho obohatil a já vnímám tuto práci jako cennou zkušenost. V závěru jsem ráda, že se mi podařilo můj bakalářský projekt i bakalářskou práci dotáhnout do předložené finální podoby.

Seznam použitých zdrojů

Seznam literatury

- PECINA, Martin. *Knihy a typografie*. Brno: Host, 2011. ISBN 978-80-7294-393-7.
- MACEK, Petr. *Adolescence Psychologické a sociální charakteristiky dospívajících*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-348-X.
- VÁGNEROVÁ, Marie a LISÁ, Lidka. *Vývojová psychologie dětství a dospívání*. Třetí. Praha: Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4961-0. Str. 373-398.
- OSEMAN, Alice. *Srdcerváči*. Coobook, 2022. ISBN 978-80-7661-429-1.
- OSEMAN, Alice. *Srdcerváči 2*. Coobook, 2022. ISBN 978-80-7661-407-9.
- OSEMAN, Alice. *Srdcerváči 3*. Coobook, 2022. ISBN 978-80-7661-459-8.
- OSEMAN, Alice. *Srdcerváči 4*. Coobook, 2022. ISBN 978-80-7661-408-6.
- OSEMAN, Alice. *Srdcerváči 5*. Coobook, 2024. EAN 9788076619067.
- MACKESY, Charlie. *The Boy, the Mole, the Fox and the Horse*. Ebury Press, 2019. ISBN 978-1-52910-510-0.
- KOČIČKA, Pavel a BLAŽEK, Filip. *Praktická typografie*. Praha: Computer Press, c2000. ISBN 80-722-6385-4.

Seznam internetových zdrojů

- Dětské knihy a věkové kategorie*. Online. Ptejte se knihovny. 2022. Dostupné z: <https://www.ptejteseknihovny.cz/dotazy/detske-knihy-a-vekove-kategorie>. [cit. 2024-02-24].
- Co to je tahle Young adult?* Online. Coobook. 2021. Dostupné z: <https://www.coobook.cz/aktualita/co-to-vlastne-je-tahle-young-adult/>. [cit. 2024-02-24].
- Hunger Games ya books*. Online. Time Magazine USA. 2015. Dostupné z: <https://time.com/4121206/hunger-games-ya-books/>. [cit. 2024-02-17].
- Literatura young adult*. Online. Knihovna Karla Dvořáčka Vyškov. 2017. Dostupné z: <https://www.kkdvyskov.cz/literatura-young-adult>. [cit. 2024-02-17].

LANGOVÁ, Pavlína. *Využití současné dětské literatury v předškolním vzdělávání*. Online. Diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2021. Dostupné z: [https://theses.cz/id/qbwsxk/Vyuziti_soucasne_detske_literatury_v_predskolnim_vzdelavadox.pdf](https://theses.cz/id/qbwsxk/Vyuziti_soucasne_detske_literatury_v_predskolnim_vzdelavavadox.pdf). [cit. 2024-02-28].

Česká literatura pro děti a mládež ve druhém desetiletí 21. století (1. část). Online. Czech Lit. 2019. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/feature/ceska-literatura-pro-deti-a-mladez-ve-druhem-desetileti-1-dil/>. [cit. 2024-02-28].

Česká literatura pro děti a mládež ve druhém desetiletí 21. století (2. část). Online. Czech Lit. 2019. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/feature/ceska-literatura-pro-deti-a-mladez-ve-druhem-desetileti-21-stoleti-2-dil/>. [cit. 2024-02-28].

O Liteře. Online. Magnesia Litera. Dostupné z: <https://www.magnesia-litera.cz/o-litere/>. [cit. 2024-02-28].

O soutěži. Online. Zlatá stuha. 2014. Dostupné z: <http://www.zlatastuha.cz/cs/o-soutezi>. [cit. 2024-02-28].

Uzly a pomeranče. Online. Albatros. © 2024. Dostupné z: <https://www.albatros.cz/tituly/8485144/uzly-a-pomerance/#productInfos>. [cit. 2024-03-02].

Product jinde. Online. Baobab. © 2024. Dostupné z: <https://www.baobab-books.net/product/jinde>. [cit. 2024-03-05].

Renáta Fučíková. Online. CzechLit. © 2024. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/autor/renata-fucikova-cz/>. [cit. 2024-03-05].

Antonín Dvořák - Edice Největší Češi. Online. Knihy Dobrovský. © 2024. Dostupné z: <https://www.knihydobrovsky.cz/kniha/antonin-dvorak-edice-nejvetsi-cesi-90386>. [cit. 2024-03-05].

Hrdinky - Příběhy významných českých žen. Online. Kosmas. © 2024. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/knihy/278705/hrdinky-pribehy-vyznamnych-ceskych-zen/#pos=2200>. [cit. 2024-03-05].

Písečníci a bludný asteroid. Online. Václav Dvořák. © 2023. Dostupné z: <https://www.vaclav-dvorak.cz/produkt/pisecnici-a-bludny-asteroid/>. [cit. 2024-03-06].

Písečníci a bludný asteroid. Online. Kosmas. © 2024. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/knihy/298034/pisecnici-a-bludny-asteroid/>. [cit. 2024-03-06].

Písečníci a bludný asteroid. Online. Jakubcenkl. © 2024. Dostupné z: <https://www.jakubcenkl.cz/index.php/pisecnici-a-bludny-asteroid/>. [cit. 2024-03-06].

Martin Vopěnka. Online. CzechLit. © 2024. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/autor/martin-vopenka-cz/>. [cit. 2024-03-06].

Knihy Spící tajemství. Online. CzechLit. © 2024. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/kniha/spici-tajemstvi-cz/>. [cit. 2024-03-06].

Nová planeta. Online. CzechLit. © 2024. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/kniha/nova-planeta-cz/>. [cit. 2024-03-07].

Rekrut 244. Online. Zlatá stuha. © IBBY 2014. Dostupné z: <http://www.zlatastuha.cz/rekrut-244>. [cit. 2024-03-09].

Rekrut 244. Online. Baobab. © 2024. Dostupné z: <https://www.baobab-books.net/product/rekrut-244>. [cit. 2024-03-09].

Stanislav Setinský. Online. Blogspot. © 2024. Dostupné z: <https://setinsky.blogspot.com>. [cit. 2024-03-10].

Alice Osemanová. Online. Knihy Dobrovský. © 2001–2024. Dostupné z: <https://www.knihydobrovsky.cz/autori/alice-osemanova-194350>. [cit. 2024-03-11].

Série Srdcerváči. Online. Knihy Dobrovský. © 2001–2024. Dostupné z: <https://www.knihydobrovsky.cz/knihy/serie/srdcervaci-898>. [cit. 2024-03-12].

Heartstopper the history. Online. Alice Oseman. © 2024. Dostupné z: <https://aliceoseman.com/heartstopper/the-history/>. [cit. 2024-03-12].

Srdcerváči. Online. Cooboo. © 2024. Dostupné z: <https://www.cooboo.cz/tituly/89188188/srdcervaci-5/>. [cit. 2024-03-12].

Radio Silence. Online. Knihy Dobrovský. © 2001–2024. Dostupné z: <https://www.knihydobrovsky.cz/kniha/radio-silence-191135896>. [cit. 2024-03-12].

Loveless. Online. Knihy Dobrovský. © 2001–2024. Dostupné z: <https://www.knihydobrovsky.cz/kniha/loveless-284217937>. [cit. 2024-03-12].

Alice Oseman. Online. Aliceoseman. © 2024. Dostupné z: <https://aliceoseman.com/#>. [cit. 2024-03-12].

About. Online. Charliemackesy. © 2022. Dostupné z: <https://www.charliemackesy.com/about>. [cit. 2024-03-12].

BIRCHALL, Katy. *Charlie Mackesy on The Boy, the Mole, the Fox and the Horse: 'It's humbling... The reaction was beyond anything I ever imagined'*. Online. Countrylife. 2021. Dostupné z: <https://www.countrylife.co.uk/nature/charlie-mackesy-on-the-boy-the-mole-the-fox-and-the-horse-its-humbling-the-reaction-was-beyond-anything-i-ever-imagined-221247>. [cit. 2024-03-12].

Charlie Mackesy. Online. Charliemackesy. © 2022. Dostupné z: <https://www.charliemackesy.com>. [cit. 2024-03-12].

Boy, The Mole, The Fox and The Horse. Online. Exclusivebooks. © 2024. Dostupné z: <https://exclusivebooks.co.za/products/9781529105100>. [cit. 2024-03-12].

Chlapec, krtek, liška a kůň. Online. ČSFD. © 2001-2024. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/1280643-chlapec-krtek-liska-a-kun/recenze/>. [cit. 2024-03-13].

Chlapec, krtek, liška a kůň. Online. Kosmas. © 2024. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/knihy/289835/chlapec-krtek-liska-a-kun/>. [cit. 2024-03-13].

Interview: Dadu Shin. Online. Inky Goodness. © 2024. Dostupné z: <https://inkygoodness.com/features/interview-dadu-shin/>. [cit. 2024-03-18].

With only a blue ballpoint pen Dadu Shin creates illustrations dripping in eeriness. Online. HINGLEY, Olivia. It's Nice That. 2022. Dostupné z: <https://www.itsnicethat.com/articles/dadu-shin-illustration-160522>. [cit. 2024-03-18].

Artist Spotlight: Dadu Shin. Online. BOOOOOOOM. © 2024. Dostupné z: <https://www.booooooom.com/2023/03/15/artist-spotlight-dadu-shin/>. [cit. 2024-03-18].

Povídka. Online. Rozbor-dila. © 2024. Dostupné z: <https://rozbor-dila.cz/povidka/>. [cit. 2024-03-20].

Seznam zdrojů obrázků

Obr. 1 – Logo ceny *Magnesia Litera*. In: *Facebook.com* [online]. 1. prosince 2023 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: https://www.facebook.com/p/Magnesia-Litera-100079761883871/?paipv=0&eav=AfZ777UIE0afG4Uq0ZL0mzIJMsqYxCTFYWxUZzrU7pGDH05JSiSC1zxJHIDgJhL8LmM&_rdr

Obr. 2 – Obálka časopisu *Nejlepší knihy dětem 2022/2023*. In: *ipraha13.cz* [online]. 3. 11. 2023 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.ipraha13.cz/vychazi-dalsi-rocnik-katalogu-nejlepsi-knihy-detem-2022-2023>

Obr. 3 – Obal knihy *Uzly a pomeranče* (vlevo) a ukázka ilustrace z knihy od ilustrátora **Jiřího Franty**. In: *albatros.cz* [online]. © 2024. [cit. 2024-03-02]. Dostupné z: <https://www.albatros.cz/tituly/8485144/uzly-a-pomerance/#productInfos>

Obr. 4 – Obaly knih z trilogie *Holky na vodítku*, autor obálek: Jozef Gertli Danlár. In: *databazeknih.cz* [online]. © 2024. [cit. 2024-03-05]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/serie/holky-na-voditku-1799>

Obr. 5 – Obal knihy *Jinde* (vlevo) a ukázka ilustrace z knihy. In: *baobab-books.net* [online]. © 2024. [cit. 2024-03-05]. Dostupné z: <https://www.baobab-books.net/product/jinde>

Obr. 6 – Obal knihy *Antonín Dvořák* (vlevo) a ukázka ilustrací z knihy. In: *knihcentrum.cz* [online]. © 2024. [cit. 2024-03-05]. Dostupné z: <https://www.knihcentrum.cz/antonin-dvorak-2>

Obr. 7 – Přebal knihy *Písečníci a bludný asteroid*, spolu se záložkou a odznakem. In: *jakubcenkl.cz* [online]. © 2024. [cit. 2024-03-06]. Dostupné z: <https://www.jakubcenkl.cz/index.php/pisecnici-a-bludny-asteroid/>

Obr. 8 – Ukázka z knihy *Písečníci a probuzení krále*. In: *kosmas.cz* [online]. © 2024. [cit. 2024-03-06]. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/knihy/509433/pisecnici-a-probuzeni-krale/>

Obr. 9 – Ukázka z knihy *Spící město*. In: *google.cz* [online]. © 2024. [cit. 2024-03-07].

Dostupné z:

https://www.google.cz/books/edition/Spící_tajemství/Ik_teWr9AncC?hl=cs&gbpv=1

Obr. 10 – Obal knihy *Nová planeta*. In: *czechlit.cz* [online]. © 2024. [cit. 2024-03-07].

Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/kniha/nova-planeta-cz/>

Obr. 11 – Obal knihy *Rekrut 244*. In: *baobab-books.net* [online]. © 2024. [cit. 2024-03-

10]. Dostupné z: <https://www.baobab-books.net/product/rekrut-244>

Obr. 12 – Ilustrace z knihy *Transport za věčnost*. In: *blogspot.com* [online]. © 2024.

[cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://setinsky.blogspot.com/search/label/ILUSTRACE>

Obr. 13 – Sítotiskové plakáty **Stanislava Setinského**. In: *blogspot.com* [online]. ©

2024. [cit. 2024-03-10]. Dostupné z:

<https://setinsky.blogspot.com/search/label/GRAFIKA>

Obr. 14 – Ukázka grafického provedení knihy *Rekrut 244*. In: *kosmas.cz* [online]. ©

2024. [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/knihy/512534/rekrut-244/>

Obr. 15 – Ukázky obalů všech pěti knih ze série *Heartstopper*. In: *aliceoseman.com*

[online]. © 2024. [cit. 2024-03-12]. Dostupné z:

<https://aliceoseman.com/heartstopper/graphic-novels/>

Obr. 16 – Ukázky ilustrací z knihy *Heartstopper 5* v českém překladu. In: *albatrosme-*

dia.cz [online]. © 2024. [cit. 2024-03-12]. Dostupné z:

<https://www.albatrosmedia.cz/tituly/89188188/srdcervaci-5/>

Obr. 17 – Ukázky kolorovaných ilustrací z knihy *Heartstopper Yearbook*. In: *cooboo.cz*

[online]. © 2024. [cit. 2024-03-12]. Dostupné z:

<https://www.cooboo.cz/tituly/82110106/srdcervaci-rocenka/>

Obr. 18 – Postavy z knih *Heartstopper*. In: *aliceoseman.com* [online]. © 2024. [cit.

2024-03-12]. Dostupné z: <https://aliceoseman.com/heartstopper/character-profiles/>

Obr. 19 – Ilustrace z prvního dílu *Srdcerváči*. In: *knihydobrovsky.cz* [online]. © 2024.

[cit. 2024-03-12]. Dostupné z: [https://www.knihydobrovsky.cz/kniha/srdcervaci-](https://www.knihydobrovsky.cz/kniha/srdcervaci-417807194)

[417807194](https://www.knihydobrovsky.cz/kniha/srdcervaci-417807194)

Obr. 20 – Obal knihy *The Boy, the Mole, the Fox and the Horse*. In: penguin.co.uk [online]. © 1995–2024. [cit. 2024-03-15]. Dostupné z:

<https://www.penguin.co.uk/books/439667/the-boy-the-mole-the-fox-and-the-horse-by-charlie-mackesy/9781529105100>

Obr. 21 – Ukázka z další výtvarné tvorby **Charlieho Mackesyho**. In: *charliemackesy.com* [online]. © 2024. [cit. 2024-03-12]. Dostupné z:

<https://www.charliemackesy.com>

Obr. 22 – Ilustrace z knihy *The Boy, the Mole, the Fox and the Horse*. In: *countrylife.co.uk* [online]. © 2024. [cit. 2024-03-12]. Dostupné z:

<https://www.countrylife.co.uk/nature/charlie-mackesy-on-the-boy-the-mole-the-fox-and-the-horse-its-humbling-the-reaction-was-beyond-anything-i-ever-imagined-221247>

Obr. 23 – Ukázka z anglického originálu knihy. In: *heenainthewonderland.com* [online]. © 2024. [cit. 2024-03-12]. Dostupné z:

<https://heenainthewonderland.com/books/reviews/the-boy-the-mole-the-fox-and-the-horse/>

Obr. 24 – Kresby kuličkovým perem od **Dadu Shina**. In: *booooooom.com* [online]. © 2024. [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.booooooom.com/2023/03/15/artist-spotlight-dadu-shin/>

Obr. 25 – Hledání výtvarné podoby ilustrací. In: *vlastní fotodokumentace*.

Obr. 26 – Skici kompozic. In: *vlastní fotodokumentace*.

Obr. 27 – Ilustrace použité v knize. In: *vlastní fotodokumentace*.

Obr. 28 – Abstraktní ilustrace použité v knize. In: *vlastní fotodokumentace*.

Obr. 29 – Ukázka rozvržení stránek s viditelnými zřetěženými texty. In: *vlastní fotodokumentace*.

Obr. 30 – Ukázka použitého fontu v knize.

Obr. 31 – Ukázka výsledné podoby jedné dvojstrany z knihy. In: *vlastní fotodokumentace*.

Obr. 32 – Jeden z prvních návrhů obalu. In: *vlastní fotodokumentace*.

Obr. 33 – Ukázka prvních návrhů s kresbou. In: *vlastní fotodokumentace*.

Obr. 34 – Ukázka návrhu s bílým pozadím. In: *vlastní fotodokumentace*.

Obr. 35 – Dále rozvinuté varianty původního návrhu. In: *vlastní fotodokumentace*.

Obr. 36 – Finální podoba obalu. In: *vlastní fotodokumentace*.

Obr. 37 – VYBÍHAL Š. Finální podoba knihy. In: *vlastní fotodokumentace*.